

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

II/75.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

A per

A Pesti Központi Kerületi Bíróság dr. Gatter László vezette büntetőtanácsa elsőfokú ítéletében felmentette a Münnich-szobrot elfűrészelő Bodrogi Tibort és Bánlaki Józsefet. A két vádlott a Magyar Október Párt tagja, akik saját bevallásuk szerint politikai meggyőződésből követték el tettüket. A bíróság a tárgyalás folyamán megkísérelte rekonstruálni az eseményeket. Március 21-én, a Tanácsköztársaság évfordulóján a Magyar Október Párt tüntetést szervezett, melyet a rendőrség előzetesen engedélyezett. A menet éppen a bíróság épülete előtt indult, rendőri kísérettel. A Münnich-szobor előtt Krassó György, a párt vezére tartott „gyújtó hatású” szónoklatot, aminek következtében többen nekiláttak a véletlenül éppen náluk lévő ecsettel és vörös festékekkel átfesteni a szobrot. A vádlottak szerint erre azért került sor, mert Münnich Ferenc véreskezű hóhér volt, s szobra sérti a jóérzésű magyarok tömegeit. Bodrogi Tibornál szintén teljesen véletlenül volt egy elektromos flex-vágó, s a hozzá való elektromos hosszabbító kábel. Neki is álltak a szobrot elfűrészelni. Az esemény közvetlen közelében, az egyik tanú vallomása szerint mintegy tíz-tizenöt méterre tartózkodott két magas rangú rendőrszert, akiknek az lett volna a feladatuk, hogy biztosítsák az esemény törvényes keretek közötti lefolyását. Mind a tanúk, mind a vádlottak egybehangzóan vallották: a második a fűrészelés kezdetekor hívták a Központot, mely ismét szabad folyást rendelt a dolgoknak azzal, hogy csak verekedés esetén avatkozzanak be. A per, mivel nem tartozott tárgyházhoz, nem vizsgálta, mennyiben felelős az eseményért a helyszínen jelen lévő két rendőrtiszt, s a halogató Központ. Ám vitathatatlan, hogy joguk és kötelességük lett volna a szoborrongálást, mint bármiféle rongálást megakadályozni. Vajon miért nem történt ez meg? A rendőrség szerepével küszködött. Nem tudta vagy nem akarta eldönteni, hogy indokolt politikai téttről van-e szó, illetve köztörvényesről. A rendőrség nehezen küzd meg azzal az új feladattal, hogy munkája már nem elsősorban az államrend védelme, hanem a közrend és a közbiztonság biztosítása. A döntés körüli bizonytalanságot az is fokozhatta, hogy néhány nappal az esemény előtt egy televíziós vitában Nyers Rezső, az MSZP elnöke úgy nyilatkozott, hogy Ceausescu szobrát – ha lenne ilyen Magyarországon – ő is ledöntené. Bár a Magyar Televízió és Nyers Rezső nem tekinthető jogforrásnak, a korábban pártirányítás alatt álló rendőrséget e kijelentés megzavarhatta. Hogy mekkora jelentősége volt Nyers megnyilvánulásának, azt mutatja: mindkét vádlott arra hivatkozott, a tv-ben látottakból úgy ítélték meg, szobrot ledönteni nem bűncselekmény (bármilyen szoborról is legyen szó!) általában tilos, mert értéket rongál és pusztít el. De a Münnich-szobor ügyében a vádlottak azért lehettek téves feltételezésben, mert a korábbi történések tápot adtak annak a vélekedésnek, hogy tettük nem tartozik a társadalmat veszélyeztető kategóriába.

A per kapcsán nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy a tárgyaláson megjelent hallgatóság egy része többször és igen vehemensen, közbekiabálásokkal zavarta a bíróság munkáját. Egyetlen társadalom, még egy forrásban lévő, átalakuló sem engedheti meg, hogy bíróságainak falai között politikai csatározások folyjanak. Dr. Gatter László bírónak ezúttal sikerült kiszorítani a teremből a napi politikát, ám nincs biztosíték arra, hogy szélsőséges politikai erők nem fognak hasonló kísérleteket tenni máskor is. Az ítéleteknek pedig a törvények alapján, nem pedig a napi politika elvárásai szerint kell megszületniük.

Egyesek tán furesáthatják, miért lett ekkora vihar a Münnich-szobor ledöntéséből és feldarabolásából. Tán nem túl merész feltételezés, hogy holnap jöhet egy másik párt, amelyiknek egy másik szobor van útban. A vandalizmus és az erőszak elharapódzóban van társadalmunkban. Vajon hogyan nőnek majd fel gyermekeink; akik homokozókban játszva azt látják, hogy egy szobor újfajta vagdalják a felnőttek?

Münnich Ferenc szobra tehát ledöntött. Leszerelésére és elszállítására az erőszak cselekmény nélkül is sor került volna. A Magyar Október Párt azonban nem tudta ezt kívánni, hisz így politikai tőkét kovácsolhatott az eseményből. A párt tagjai még attól sem riadtak vissza, hogy a tényszerű tanúvallomást tevőket politikai hovatartozásuk firtatásával a tárgyalóteremben megkíséreljék megfélemlíteni.

Nehéz és rögzös a jogállamba vivő út.

— csik —

Kis népek gondjai

A Szovjetunió kis lélekszámú északi és távol-keleti népeinek súlyos társadalmi, demográfiai és környezeti problémáiról kezdődött pénteken tanácskozás Moszkvában. A jórészt nomád állattartással és halászattal foglalkozó népesség létszáma mintegy 180 ezer. A legnagyobb északi nép, a nyenyec lélekszáma harmincezer, míg a legkisebbé alig néhány száz. E kis népeket a civilizáció, az utóbbi évtizedben az északi területeken kibontakozó nagyarányú kőolaj- és gázkitermelés és iparosítás már-már létükben fenyegeti.

Nemcsak a víz, a demokrácia is szennyezett

(Mi folyik a csatornában? Írásunk a 4. oldalon)

Az ENSZ segít Baranyának

(A fejlesztési tervről az 5. oldalon)

Aki a cigányokért dolgozik

Lassan kényszerűségből hozzászokunk a fenyegetésekhez, acsarkodásokhoz a közéletben. Mégis van olyan hír, ami meglepi az embert. Rövid információ jelent meg arról, hogy a Szegeden élő dr. Szirtesi Zoltánné cigány szociális gondozót megfenyegették...

— Vacsoraidőben csöngött a telefon, a szabad demokraták nevében közölte velem egy ismeretlen hang, hogy legyenek szíves, fejezzem be a cigánysággal kapcsolatos munkámat, mert ha nem... Tovább nem vártam, letettem a kagylót. Rövidesen újra hívtak, felvettem, senki nem szólt bele. Harmadszor a lányom volt a készülék közelében, őt fenyegették meg azzal, hogy lehetséges, a testvérelével együtt elüti egy autót vagy leöntik sósavval. Biztos voltam benne, hogy az SZDSZ-t csak rosszindulatúan akarja meghurcolni, befektetni valaki, de azért értesítettem őket, hogy tudjanak róla: velük fenyegetőznek. A történetekről egyébként a Magyar Nemzet hasábjain Solt Otília el is határolta magát. Azóta hála isten, semmi nem történt, még egy névtelen levelet kaptunk, hogy ezzel vége az ügynek...

(Folytatás a 4. oldalon)

Bukarest a sajtón áll bosszút

Zárva maradt pénteken reggel az a bukaresti sajtóközpont, amelyet a jelenlegi román vezetés hatalomra kerülése után a külföldi tudósítók munkájának megkönnyítésére nyitottak meg. Ezt állapította meg a helyszínen – többemagával – az AFP francia hírügynökség tudósítója.

Az intézkedésre hivatalos források még nem adtak magyarázatot. A tudósítókát előző nap a sajtóközpontnak otthont adó Hotel Bucuresti alkalmazottai értesítették. Elmondták, hogy a döntés a szálloda vezetőségének helyhiányra hivatkozó kérésére született.

Az AFP tudósítója kétkedve fogadta a magyarázatot. A tudósítók – írta – meggyőződhetek arról, hogy a szálloda hatalmas hallja, ahol a telefonközpontot felállították, szinte állandóan üres volt.

— A távközlési szolgáltatások felszámolása nem csupán megnehezíti a tudósítók helyzetét, de tevékenységüket meg is akadályozhatja – véli a tudósítás. E központ nélkül szinte teljességgel lehetetlen gyors és megbízható telefonkapcsolatot teremteni külfölddel. Az intézkedésre azt követően került sor, hogy a román kormány néhány nappal ezelőtt, és akkor először, nyílt bíráltaiban részesítette a sajtót a múlt héten Erdélyben lezajlott véres események tolmácsolása miatt.

Szlovákia is önálló akar lenni

Csehszlovákia új elnevezése ellen tüntettek több ezren pénteken a szlovák parlament épülete előtt. A megmozdulás résztvevői Szlovákiát éltek. Az önálló szlovák állam kikiáltását követelő jelszavak is elhangzottak. A tüntetők a szlovák házelnökhöz intézett petíciót írtak alá, amely felszólítja a szlovák parlamentet, hogy kezdjen tárgyalásokat a szlovák nemzet szuverenitásának és önállóságának teljes elismeréséről.

A csehszlovák szövetségi parlament csütörtökön, csaknem tízen órányi vita után, úgy döntött, hogy az ország elnevezése „Csehszlovák Szocialista Köztársaság” helyett „Csehszlovák Szövetségi Köztársaság” legyen. Az állam nevében a „csehszlovák” szót cseh nyelven egybe, szlovákul kötőjellel írják, ezzel is hangsúlyozandó a szlovák szuverenitást.

A pénteki pozsonyi tüntetés résztvevői elfogadhatatlannak tartották a „kötőjelles kompromisszumot”, és önálló szlovák állam kikiáltását követelték. Olyan petíciót

írtak alá és adtak át Rudolt Schusternek, a szlovák parlament elnökének, amelyben azt állítják, hogy a cseh nemzet nem ismeri el a világot elvitt a szlovák nemzet létezését. Ezt – a petíció szerint – megerősítette a csehszlovák szövetségi parlament csütörtöki ülése is.

A tüntetés miatt a szlovák parlament ülését megszakították és az épület erkélyéről Rudolf Schuster arról biztosította a tüntetőket, hogy a petícióban foglalt követelésekről a szlovákiai vezetők tárgyalni fognak a szövetségi parlamenttel. Jan Zelenay szövetségi képviselő szintén ígéretet tett a tüntetőknek arra, hogy a képviselők igyekezni fognak megoldani ezt a problémát. A szlovák himnusz és a Hej Slováci szlovák hazafias dalt éneklő tüntetők ezután szétszéledtek, de előbb megállapodtak abban, hogy délután Pozsonyban újabb tüntetést tartanak a főtéren, és arra szólítottak fel minden szlovákot, hogy vonuljanak az utcákra tüntetni Szlovákia egyenrangúságáért és nemzeti szuverenitásáért.

Egymilliárd a struktúraváltáshoz

Az Európai Közösség brüsszeli központjában pénteken aláírták a közösség által Magyarországnak nyújtott 1 milliárd dolláros struktúraváltási áthidaló kölcsön okmányait. A hivatalosan a közösség elszámolási egységében meghatározott összegű, azaz 870 millió ecus kölcsön első, 440 millió dollárt érő részlete mintegy két héten belül jut el a Magyar Nemzeti Bankhoz, és így biztosítja a közvetlen nemzetközi pénzügyi háttérrel a kormányváltáshoz. Az aláírást megelőzően Christophersen rövid beszédében kiemelte, hogy a közösség története során először nyújt ilyen kölcsönt egy nem tagállamnak, célja hozzájárulni a magyar gazdaság struktúrájának átalakításához, a reformfolyamathoz.

Békesi László köszönetet mondott a kölcsönért, amelyel a közösség támogatja és elősegíti a gazdasági reformokat, az átalakulást. Számunkra különösen fontos ez az aktus, hiszen az ország a társadalmi-gazdasági átalakulás döntő szakaszába jutott. Ma már világosan látható, hogy ez az átalakulás tovább fog gyorsulni, s ahhoz, hogy változatlanul konszolidált és eredményes legyen, a közösség most igen nagy segítséget nyújtott.

Bush gyenge politikus

Litvánia az USA-nak is gond

Litvánia függetlenségének ügyében George Bush amerikai elnök mintha megfogadta volna Roosevelt elnök bölcsességét: „szólj nyájasan, de legyen furkósbót a kezéd ügyében”. A Reuter washingtoni kommentátora szerint a jelenlegi elnök azonban csak részben követi nagy elődje tanácsát, mert a litván kérdésben valóban nem emeli fel a hangját, de mintha a husángot sem ragadta volna kézbe.

A törvényhozási képviselők és a sajtó bírálóinak dacára Bush már tavaly júniusban, a Tienanmen téri dráma napjaiban is úgy döntött, hogy a tömeg tetszését kiváltó retorika nem jelenti egyszerűs mind a külpolitikai célok szolgálatának legjobb módját is.

Azzal, hogy az elnök mind a litván függetlenség, mind a pekingi vérengzés dolgában óvakodott az éles megfogalmazásoktól, bírálói szerint elárulta magáról, hogy gyenge politikus, aki akkor is könnyen belenyugszik a fennálló helyzetbe, ha ez éppen a tekintélyelvű kormányok fennmaradásának kedvez.

Washingtoni kormányzati tisztviselők azonban azzal érvelnek ezzel szemben, hogy az elnök gyakran emlegetett felfogása szerint „az életnek megvannak a maga realitásai”. „A problémák megoldására törekszünk és nem arra, hogy jól érezzük magunkat vagy a mellünkét döngessük” – jegyezte meg egy magas rangú kormányzati illetékes Reuter kommentátorával folytatott magánbeszélgetésben.

Bush eleinte óvatosan figyelmeztette Moszkvát, hogy a fegyveres erő alkalmazása Litvániában vagy kényszerek érvényesítése visszaüthet, de azután taktikát váltott és arra

utasította környezetét, hogy ez ügyben tartózkodjanak a gyújtó hangvételű megnyilatkozásoktól.

Napnál is világosabb – írja a Reuter –, hogy Washington elhatározta: inkább „tartja a száját”, nehogy a litván válság miatt érzett aggályainak kimondásával veszélyeztesse a kelet-nyugati viszonyban bekövetkezett olvadást, gyengítse Gorbacsov hatalmát, vagy akadályt gördítsen a júniusra kitűzött washingtoni csúcstalálkozó útjába.

„Nem kívánjuk lerombolni a javuló és ápolásra érdemes kapcsolatokat, s ha nem foglalhatunk állást Gorbacsov és az általa kifejtett álláspont mellett, akkor inkább egy hangot sem szólunk a litván függetlenségről” – fejtette ki teljesen egyértelműen egy washingtoni hivatalos személyiség. Bush azonban egyelőre azt is kerüli, hogy más témákban személyes érintkezésbe lépjen a szovjet elnökkel, mert nem tartja alkalmasnak az időt és nem kívánja megzavarni a két fél között folyamatban lévő diplomáciai egyeztetéseket.

Amerikai tisztségviselők hangoztatják, kerülni fogják, hogy a nyilvánosság előtt olyan nyomást gyakoroljanak Gorbacsovra, ami belpolitikai problémákat okozna a szovjet elnöknek és megnehezítené, hogy kompromisszumra jusson Vilnius-szal.

Am emiatt a Fehér Ház kétarcúvá vált, mert miközben a hivatalos nyilatkozatok visszafogottak, magas beosztású személyiségek magánynyilatkozatai névtelenül képviselik a keményebb vonalvezetést, amellyel az amerikai közvéleményt igyekeznek meggyőzni arról, hogy Washington nem adta el Litvániát – jegyezte meg a Reuter.

Engesztelődés és nézeteltérések

Engesztelő beszédek és fennmaradó nézeteltérések jegyében ült össze pénteken Margaret Thatcher brit kormányfő több mint egy év óta első hivatalos csúcstalálkozójára Helmut Kohl nyugatnémet kancellárral a Downing Street 10-ben. Megbeszéléseikre jól tájékozott források szerint azok a véleménykülönbségek nyomják rá bélyegüket, amelyek előző este elhangzott beszédekben is nyilvánvalóvá váltak.

A második világháború utáni angol-német kiengesztelődés jegyében kezdeményezett kirgyswintéri konferencia 40. évfordulója alkalmából Cambridge-ben tartott emlékülésen Thatcher asszony ismét nyomatékosan leszögezte Németország újraegyesítésének brit előfeltételeit:

– az egyesített Németország a NATO része marad; – továbbra is „jelentős” amerikai, brit és francia haderők állomásoznak német földön; – a Nyugat-Németországban telepített nukleáris fegyverek – ha csökkentett számban is – az egyesítés után is helyükön maradnak.

Kohl kancellár válaszbeszédeiben megerősítette a NATO iránti hűséget, és maga is úgy nyilatkozott, hogy az egyesített Németország nem lehet semleges, sem demilitarizált. Vendéglátójától eltérően azonban egyetlen szóval sem utalt a Nyugat-Németországban állomásozó külföldi csapatok jövőbeli státusára, illetve a NATO Nyugat-Németországban elhelyezett rövid hatótávú nukleáris fegyvereinek további szerepére.

Újabb tömegsír Chilében

A katonai diktatúra éveiben kivégzettek újabb tömegsírjára bukkantak Chilében az elmúlt napokban. Az ejtőernyősinnórral hátra kötött kezű kivégzett emberek csontvázait – számuk egyelőre még nem ismeretes – egy bányarál hantolták el Santiagótól 27 kilométerre, Las Tortolasnál. A területet 1980-ig a hadsereg használta lögyakorlatokra. Az áldozatok csontjait földmunkálatokat végző gépek vetették a felszínre. Igazságügyi szakértők szerint 10–15 évvel ezelőtt végezték ki és temették el őket. (Az Allende-kormányt 1973-ban döntötték meg véres puccsal.) Aylwin elnök elrendelte a tömegsír teljes feltárását és a holttestek lehetőség szerint azonosítását. Chilében a diktatúra 17 éve alatt ezeket meszaroltak le és nyilvánították „eltűntté”.

A KGB sem enged

A KGB pénteken nyilatkozatban erősítette meg: a korábbiakhoz hasonlóan folytatja működését Litvániában, s egyben elítéli a tevékenységének akadályozására felszólító litván parlamenti felhívást.

Az Állambiztonsági Bizottság (KGB) nyilatkozata szerint a vilniusi törvényhozás március 27-én közzétett felhívásában felszólította Litvánia lakosságát, hogy ezentúl ne nyújtsanak segítséget a KGB-nek feladatai – így többek között a határőrizet – végrehajtásához – mi több: büntetést helyeztek kilátásba azokkal szemben, akik a továbbiakban is segítik a KGB munkáját.

A moszkvai nyilatkozat egyben félreérthetetlenül értésre adta: a litvániai KGB továbbra is a szovjet KGB szerkesztését képezi. Ebből adódóan „a KGB minden litvániai részlege tovább folytatja a rábízott feladatokat végrehajtását.”

Tokió az új magyar kormányt is támogatja

– A japán kormány üdvözlő és korszakos jelentőségűnek tartja a magyarországi szabad választásokat; ezek abban az országban juttatták kifejezésre a nép döntését és akaratát, amely idáig is kezdeményezően lépett fel, és vezető szerepet játszott a kelet-európai országok demokratizálódási és reformmozgalmaiban – nyilatkozta az MTI tokiói tudósítójának kérdésére válaszolva Vatanabe Taizo, a külügyminisztérium szóvivője.

A japán kormány meg kívánja erősíteni: folytatni fogja a Magyarország irányában már eddig is megnyilvánuló pozitív politikáját – mondta a szóvivő, hangsúlyozva, hogy a távol-keleti ország hivatalos szervei továbbra is rendkívül nagyra értékelik a Magyarországon végbemenő reformokat. Ennek megnyilvánulási formája volt a Kaifu Tosiki miniszterelnök látogatása alkalmával bejelentett széles körű segítség is, mutatott rá a nemzetközi sajtó előtt a szóvivő, azt is egyértelművé téve, hogy a tokiói kormány a jövőben is arra törekszik majd, hogy erősítse kapcsolatait a magyar nép szabad akaratából és választásának eredményeként megalakuló új kormánnyal.

A németek nem feledkezhetnek meg a magyarokról

Helmut Kohl szövetségi kancellár szerint a német-német gazdasági, pénzügyi és szociális unió július elejéig meg kell valószínűsíteni. A Die Welt című napilap által pénteken is közzétett nyilatkozatában kifejtette: még az NDK-beli nyári szabadságok előtt, tehát július elseje körül világossá kell tenni a keletnémet állampolgároknak, hogy meghozták a számukra oly fontos döntéseket. Ezután pedig már érzékelnük is kell az intézkedések hatását – mondotta. Kohl sajtó-

nyilatkozatában nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a németeknek a maguk problémáival való elfoglaltságuk ellenére sem szabad elfelejteniük mindenekelőtt a magyaroknak, valamint a lengyeleknek, a cseheknek és a szlovákoknak szánt szükséges segítséget.

„A magyar kormány tavaly nyáron hihetetlen bátorságot tanúsított, s ezt kitörőhatalentlenül bejegyeztük a német-magyar barátság könyvébe”.

Csernobili sugárbetegség éhségstrájkja

Mintegy százhuszan éhségstrájkot folytatnak az ukrán Harkovban a csernobili atomerőmű-baleset következményeinek elhárításában részt vett s azóta megbetegedett emberek közül.

A szovjet szakszervezetek központi lapja, a Trud, pénteken beszámolt arról, hogy a város több kórházában kezelt csernobili betegek nem hajlandók magukhoz venni mindaddig ételt, amíg garanciákat nem kapnak arra vonatkozóan: teljesítik a jobb orvosi ellátásra és különböző kedvezmények megadására vonatkozó követeléseiket. Ezeket még tavaly juttatták el a népi küldöttek első kongresszusára. Az éhségstrájkolókhöz kész csatlakozni a harkovi terület Izjum városának 280 csernobili egészségkárosultja is, ha három napon belül nem teljesülnek a követelések. Éhségstrájkot kezdenek azok a harkovi betegek, akik férőhelyhiány miatt eddig még nem jutottak be a sugárbetegség kezelésére kialakított szakkórházba.

Heti eseménykrónika

(március 24–30-ig)

Szombat: Horn Gyula külügyminiszter felszólalt az Európa Tanács lisszaboni külügyminiszteri ülésén – Marosvásárhelyen újabb magyarellenes tüntetés volt – Petre Roman miniszterelnök „egyes magyarországi körökre” hártotta a felelősséget – Vilniusban harcokosokkal katonai erődemonstrációt tartottak a Parlament előtt – Az NDK-ban megtalálták az NKVD áldozatainak tömegsírját – Elhagyta Sri Lankát az indiai békefenntartó erők utolsó alakulata.

Vasárnap: Hajnalban felgyújtották a bukaresti MALÉV-irodát; Magyarország jegyzékben tiltakozott – Izrael „gazdasági csapással” fenyegette meg Magyarországot a MALÉV-járatok leállításá miatt – Milan Cic szlovák kormányfő drasztikus vámszabályokat sürgetett – Szovjet katonák Vilniusban megszálltak két pártépületet – Kivált az Észti KP-ből a Moszkva-barát szárny.

Hétfő: Győztek a nagy ellenzéki pártok, a kommunisták végleg kiszorultak a hatalomból, írja a magyar választásról a világsajtó – Egy ortodox pap cáfolta a román parasztok haláláról szóló rémhírt – Halállal fenyegettek meg Tőkés Lászlót – Berlinben elejtették a hazaárulási vádat az NSZEP volt vezetői ellen.

Kedd: A washingtoni külügyminisztérium helytelenítette a MALÉV izraeli járatának felfüggesztését – Tó-

kés László kanadai és washingtoni tárgyalásairól nyilatkozott – Petre Roman miniszterelnök látogatása Kolozsvárról – Moszkvában megtartotta első ülését az Elnöki Tanács – Szovjet katonák elfoglalták a Litván KP vilniusi székházát, s elfogtak húsz litván katonaszökevényt; Vytautas Landsbergis segítséget kért a nyugati államoktól – Francois Mitterrand francia elnök fogadta Dmitrij Jazov szovjet honvédelmi minisztert.

Szerda: II. János Pál budapesti pápai nunciussá nevezte ki Angelo Acerbi érseket – Lawrence Eagleburger amerikai külügyminiszter-helyettes támogatásáról biztosította Tőkés Lászlót, akit aznap püspökké választottak – Eltávolították a prágai Lenin-szobrot.

Csütörtök: Vytautas Landsbergis beleegyezett a népszavazásba – Arnold Rüütel választották meg az Észti SZSZK elnökévé – Felrobbantották az erdéli Petőfi-obeliszkot és a szatmári emlékművet; Sergiu Celac külügyminiszter szerint javul az erdélyi helyzet – A prágai parlament döntése értelmében az ország hivatalos neve: Csehszlovák Szövetségi Köztársaság – Londonban atomfegyverhez használható elektronikus robbanószerkezetet foglaltak le, amelyet Irakba akartak csempészni.

Péntek: Helmut Kohl nyugatnémet kancellár Londonba utazott – Roland Dumas francia külügyminiszter Moszkvában tárgyalt.

Romániában nem kell az emberi jogok vizsgálata

„Időszerűtlennek és feleslegesnek” ítélte a bukaresti kormány az emberi jogok romániai tiszteletben tartásának vizsgálatát végző ENSZ-megbízott mostani beutazását az országba. A svájci Joseph Voyame kikérte a román hatóságok véleményét arról, hogy alkalmasnak tartják-e most látogatását Marosvásárhelyre, ahol a múlt héten halálos áldozatokat követeltek a magyar kisebbség és a románok közötti etnikai incidensek. Bukarest azt válaszolta a világszervezet / különmegbízottjának, hogy e látogatás jelenleg „sem nem időszerű, sem nem szükséges” – közölte az AFP-vel Voyame munkatársnője, hozzátéve, hogy a román hatóságok nem tagadták meg a vízumot a megbízottól.

A román kormány biztosítékokat is adott az ENSZ küldötének, amennyiben hangoztatta előtte, hogy Marosvásárhelyen helyreállt a nyugalom és békítő intézkedéseket hoztak.

Voyame februárban járt Romániában és úgy tapasztalta, hogy a decemberi forradalom óta határozottan javult az emberi jogok tiszteletben tartása. A kisebbségek tekintetében azonban megállapította, hogy fennmaradtak a problémák a magyar nyelvű oktatáshoz való jog terén.

egyáltalán nem tanácskozhata. A szervezeti szabályzat azt is kimondja, hogy a KB csak akkor határozatképes, ha plénümán legkevesebb 110 tagja jelen van, ezáltal pedig csak 85 tagja gyűlt össze. Elvileg tehát így semmiképpen sem hozhatna érvényes határozatot.

– A nemzetközi kerekasztal-tanácskozáson péntek délután véglegessé vált, hogy a szabad és demokratikus választásokat június 10-én és 17-én tartják Bulgáriában. A választásokat két fordulóban rendezik, s ezen kívül alkotmányozó nemzetgyűlést választanak, amelynek mandátuma nem tarthat tovább másfél-két évnél.

– A Magyar Távközlési Vállalat tájékoztatása szerint április 1-jétől Vietnammal is lehetővé válik az automatikus telex-táv hírvásos összeköttetés. Vietnam kódja a 805-ös, a hívószámok hatjegyűek.

A VILÁG HÍREI

– **Politikai bombaként** robbant pénteken Londonban Norman Tebbit volt konzervatív pártelnöknek az a bejelentése, hogy ringbe lép a tory pártvezérségért, ha Margaret Thatcher miniszterelnök asszony úgy döntene, hogy még a következő általános választások előtt visszavonul a vezetésből. Norman Tebbit az első rangidős tory politikus, aki nyilvánosan bejelentette igényét Thatcher asszony politikai örökére.

– **George Bush** amerikai elnök levelet küldött Mihail Gorbacsov szovjet elnöknek. Ezt John Joyce, a moszkvai amerikai nagykövetség ideiglenes ügyvivője adta át pénteken Eduard Sevardnadze szovjet külügyminiszternek Moszkvában. Bár a levél tartalmáról részleteket egyelőre nem közöltek, feltehető, hogy abban Litvániáról is szó van.

– **Mihail Gorbacsov** teljes mértékben támogatja Ro Te Vu dél-koreai államfőnek a két ország közötti kapcsolatok normalizálására vonatkozó javaslatát. A szovjet államfő szóban és írásban egyaránt válaszolt Ro Te Vu üzenetére és levelére, amelyet Kim Jung Szamnak, a Dél-Koreában kormányzó Új Demokratikus Liberális Párt társelnökének a múlt héten Moszkvában tett látogatása során adtak át.

– **Belgrádban** pénteken összeült a JK SZ Központi Bizottsága. A plénüm arról kellene döntenie, hogy folytassák, vagy befejezetnek nyilvánítsák-e a párt január 23-án munkavégezetlenül félbeszakadt kongresszusát. Az ülésen a szlovén és a horvát Kommunista Szövetség küldöttei nem vesznek részt. A szervezeti szabályzat szerint ilyen körülmények között a testület

A Duna össeköt

– Esztergom és osztrák partnervárosa, Pöchlarn közös kulturális rendezvénysorozatán mutatkozott be csütörtök este Bécsben a Collegium Hungaricum magyar intézetben és a Raiffeisen Bank vele szomszédos székházában. A rendezvényeket a két bécsi intézmény valamint az Osztrák–Magyar Egyesület szervezte.

A két Duna-parti város között régi történelmi kapocs, hogy mind Pöchlarn, mind Esztergom szerepel az ősi Niebelung-mondakörben, s e közös hagyomány és a városok más rokon vonásai alapján az utóbbi néhány évben közvetlen együttműködést alakítottak ki, amelyet rövidesen hivatalos testvérvárosi kapcsolattá akarnak fejleszteni. Együttes bécsi szereplésük első programjaként a Raiffeisen Bank előcsarnokában ünnepélyesen megnyitották a városok képzőművészeinek – többek között az esztergomi Végvári Jánosnak és Kollár Györgynek – közös kiállítását. A csaknem 30 képet és plasztikát felvonultató tárlat megnyitóján Simon Tibor, Esztergom megbízott polgármestere és Ruppert Strauss pöchlarni polgármester mondott beszédet, méltatva városaik és országaik példás viszonyát. Nem sokkal ezután a Collegium Hungaricum székházában is kiállítás nyílt, amely Esztergom múltját és jelenét tárja a bécsi közönség elé. Végül a magyar intézet színháztermében hangversenyt adott az esztergomi Monteverdi kórus és a pöchlarni városi zenekar.

„A grafika Hamupipókéjé”-nek mestere

A fametszés koronázatlan királya, az erdélyi Gy. Szabó Béla illetve e megkülönböztetett szeretettel eláruló szavakkal a könyvjegyeket, s nevezte eme parányi remekműveket „A grafika Hamupipókéjé”-nek. A ma élő legnagyobb – s a nyugati világban legjobban ismert – magyar mestere, Petry Béla most nyolcvannolc éves: született 1902. március 31-én Erzsébetfalván. Az 1946-tól az Egyesült Államokban

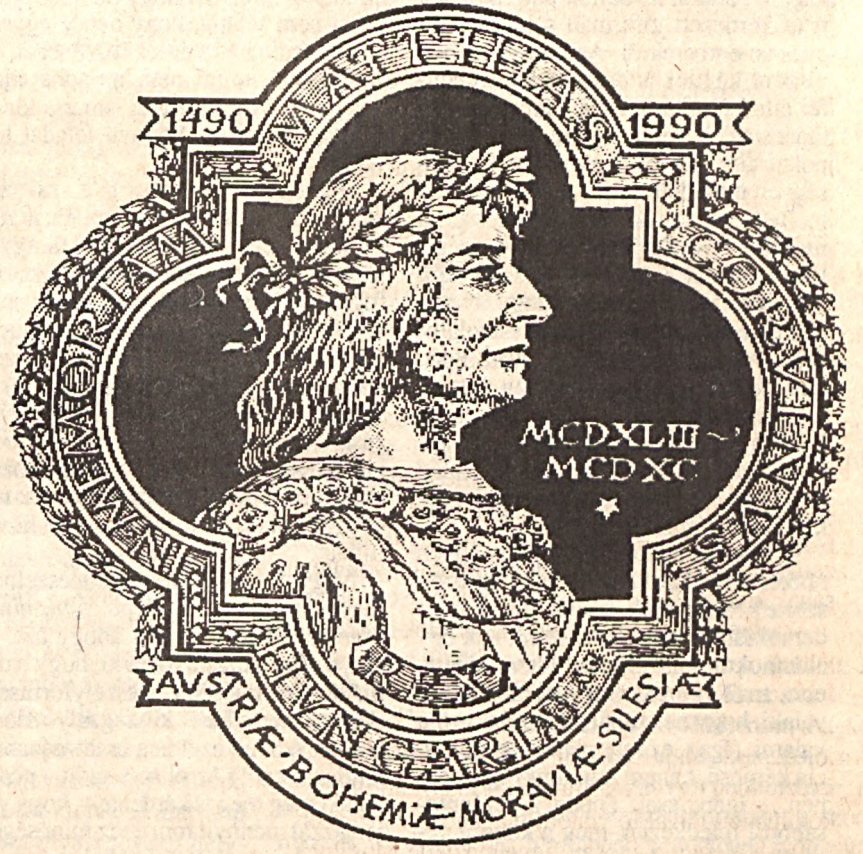

– most már évtizedek óta Floridában – élő és ma is aktívan alkotó művész munkássága lapunk olvasói előtt sem ismeretlen. *Árpád-házi Magyar Szentek* című grafikai sorozatát méltatva életútját is ismertettük a Dátum tavaly december 13-i, 191. számában.

Hogy szakmai megítélése milyen, annak szemléltetésére emeljünk ki egyetlen részletet egy semleges és elfogultsággal sehogyan sem vádolható műkritikus értékeléséből. „A sok közönséges munka közt, melyeket manapság ünnepelni illik, valóságos lelki felüdülést jelentenek Petry Béla könyvjegyei.” – állapította meg dr. José Vicente de Braganca, a Portugál Ex Libris Társaság lapjában (ARTE DO EX LIBRIS No 96, VOLUME XII, 1981, Lisboa). Majd így folytatta: „Ezekben van élet, erő és egyéniség, de mindenekelőtt a tervező fantáziája, ami lenyűgöző. Petry ex libriseit határozott és kifogástalan vonalvezetés s a legkisebb részletekbe menő pontosság jellemzi.”

Az „In Memoriam” felirattal ellátott tusrajzok közül kettő – a Magellanes és a Camoes mellképét ábrázolók – az Iberiai-félsziget jeleseit állít emléket. Saját magának készített könyvjegyen templomi szöszékről dörögnek alá Áprily Lajos: *A csavargó a halálra gondol* című versének felkavaró sorai. A Petőfi-verset illusztráló ex librisen – mint a valóságban is évszázadok óta – „áll a viharban maga a magyar”.

Ellentétes ezzel az éteri békét és nyugalmat árasztó székellykapus, archaizáló könyvjegy a kívánt és remélt

harmóniát sugározva Erdély tépett földjének imádjára. Floridából ezen a héten is érkezett rajz: MÁTTIAS REX 1490-1990. Abból az alkalomból készült tehát, hogy ötszázadik évvel ezelőtt hunyt el Mátyás király. És ezt időn készítette! Abban az évben, ami-

kor betöltötte immáron alkotásokban, munkában, örömeiben és bánatokban bővelkedő életének 88. esztendejét. Köszöntsük és ünnepeljük őt! Gyönyörködjünk a keze munkájában! Isten éltessen sokáig, Béla bá!

Polgárdy Géza

Barátságos tábor Gyergyószárhegyen

Idén Kritérium-írótalálkozó lesz ismét

– *Hogyan működött a tábor az évek folyamán?*

– Évente, augusztusban rendeztük meg a tábort, és az összegyűlt anyagot, képeket, szobrokat leltárba vettük, elraktároztuk, hiszen az ország legkitűnőbb művészei fordultak meg nálunk. Kicsiny támogatást kaptuk az akkori megyei művelődési bizottságtól, de festékre, kőre vastonra elég volt, és a művészek napi tízennyolc lejt kaptak az ellátásra. Sőt, 1980-ban hozzákezdhetünk a Lázár kastély restaurálásához, részben szintén megyei támogatással. Szóval a tábor működéséről csak azt mondhatom, hogy valaki akár művész, akár nem, legyen ateista vagy keresztény, román vagy magyar, bármilyen fajta ember, akkor, ha örök életű dolgokkal találkozok, mellyel meg tud gyökerezni a térben és időben, akkor szívvel és minden erővel segít.

– *Tehát mondhatjuk azt, hogy a művészet, a kultúra napi politikán, társadalmi visszasságokon mindig túlmutat, összeköti az embereket és utat nyit Európa felé?*

– Meggyőződésem, hogy a kultúrával nyithatunk ablakot Európa felé, és támogatni kell az olyan kezdeményezést, az olyan vállalkozásokat, mint a Barátság Alkotótábor. Ez annál is inkább így van, mert a nyolcvanas években Ceausescu hatalmának megerősödésével nekünk is megszaporodtak a gondjaink. Például kezdetben fele-fele

arányban hívtunk meg román és magyar nemzetiségűeket, de a nyolcvanas évektől nem hagytak jóvá csak egyegy részben magyar meghívott művészt. Bukarest egyre több és gyengébb román művészt küldött, mi, magyarok akkor kezdtünk létszámban visszaszorulni a táborban. Ugyanakkor az is előfordult, hogy számon kérték tőlem, mint igazgatótól, hogy miért beszélünk magyarul egymás között, sőt miért hívok meg Kolozsvárról a saját költségünkön magyar művészeket, mert én igyekeztem a tábor fele-fele arányban való részvételét megtartani. Fényegeltettek, hogy megszűntek a tábor és mindez 1987-ben így is volt. Én úgy gondolom, van egy határ, amin túl már kompromisszumokkal sem lehet menni, és ezért tavaly megszüntették, vagyis a tábor tizenöt évi folytonossági működése megszakadt. De ettől nemcsak mi magyarok szenvedtünk, hanem a románok becsületesen gondolkodó része is. Ők éppen úgy utálták a diktatúrát, mint mi, ők is sújtotta, bár bennünket mint magyar nemzetiségűeket kétszeresen is. Gyakorlatilag közös nevezőre jutottunk a nagy nyomorúságban. És még csak annyit az eddigi időszakhoz, hogy az elmúlt tizenöt évben mintegy száz műalkotás gyűlt össze, ami azt jelenti, hogy egész Romániában nincs még egy ilyen gyűjtemény. Ez pedig három generációnak a munkáit jelenti. Az el-

ső időszakban dolgozó realistább szemléletűeké, a második időszaké, ahol érezhetőek voltak már a nemzeti-ségi hovatartozás jegyei, és a harmadik, a fiatalok, akik avantgardabb stílusjegyekkel dolgoznak, és egy nagyobb társadalmi robbanásnak a megérzése sejtik fel a munkáikban. Ami, mint tudjuk, be is következett.

– *Mit hoz a jövő, hogyan alakul a tábor sorsa, milyen tervekre gondolsz most 1990 márciusában?*

– Augusztusban nemzetközi tábort szerveztünk elsősorban Kárpátaljáról, Csehszlovákiából, Jugoszláviából szeretnénk meghívni a művészeket és természetesen hazai román és magyar alkotókat. Több tervünk van, de számos aggasztó jel mutatja, hogy ez nem lesz könnyű, kissé elkomorolni látszik az égbolt felettiünk. Ezt a Barátság Alkotótábor sem lehet az életből kiszakítani, de úgy gondoljuk, hogy mi a műveinkkel politizálunk, a rendezvényeinkkel. Májusban sor kerül majd egy cserkésztalálkozóra, júniusban a régi zene fesztiválja lesz, ahová az ország román és magyar együtteseit hívjuk meg és szeptemberben, tíz év után újra az ország román és magyar íróinak részvételével megrendezzük a Kritérium napokat, ahol vitakozhatnak, eszmét cserélhetnek a résztvevők. Ennek a találkozáson a szellemi atyja Domonkos Géza lesz.

Györfly László

A Barátság Képzőművészeti Alkotótábor 1974-ben alapították a gyergyószárhegyi ferences kolostorban. A tábor alapítójával és azóta is igazgatójával, Zöld Lajossal, a „Hargita” című megyei lap publicistájával beszélgettem csikszeredai otthonában a tábor működéséről, jövődjéről, tekintve, hogy tavaly, 1989-ben első alkalommal nem engedélyezték nyáron a tábor működését.

– *Hogyan és mi módon jött létre annak idején a tábor?*

– Tulajdonképpen azért hoztuk létre a tábort, mert gyergyószárhegyen volt két nagyon értékes épületrész, műemlék, a Lázár kastély és a ferences rendi kolostor. A kastélyban töltötte gyermekkorát Bethlen Gábor és a kolostorban élt Kájoni János ferences, aki az ősi székely vallásos zsolnárok gyűjtésével és nyomda alapításával tette halhatatlanná magát. Mind a két épület romokban hevert és ahhoz, hogy felépíthessük, kellett egy okot találnunk, egy ürügyet és ezért hoztuk létre a Barátság tábort, melynek cégére alatt rendbe hoztuk a kolostort, társadalmi munkában és a megye üzemeinek segítségével, majd később, az azóta eltelt évek alatt a kastélyt „próbáljuk” helyreállítani. Az első évben hatvan lelkes művész jött össze és a munkáikból egy kiállítást rendeztünk. Ahogy szokták mondani, evés közben jön meg az étvágy, az elkövetkező években minden nyáron megrendeztük a tábort. Azért adtuk a „Barátság” nevet, mert meggyőződésünk, vagy megtaláljuk annak a lehetőséget, hogy közösen éljünk, egyetértésben, békésen és alkossunk ezen a tájon románok és magyarok, vagy pedig egymásnak megyünk, és abból senkinek semmi haszna nem származik.

Sikerese magyar ásatás Egyiptomban

Sikeres szeszont zárt a magyar egyiptológusok expedíciója: a felső-egyiptomi Thebában a 3200 évvel ezelőtti, II. Ramszesz fáraó korában élt főnemes, Dzsehutimesz és felesége, a szépséges Iszet úrnő sírjának ásatásán idén is több értékes lelet került a felszínre. Közel jutottak a különleges szépségű, sziklába vágott mély sírrendszer teljes feltáráshoz – belátható időn belül sor kerülhet arra, hogy bemutatassák a nagyközönségnek is.

– Az elsődleges cél az elmúlt évben a sírrendszer bejáratánál levő, évezredek törmelékével – és ugyancsak izgalmas leletanyagaival – borított nagy udvar feltárása, megtisztítása volt, amely most már pompázatos szépség-

ben bontakozik ki. Az egykoron hatalmas oszlopokkal és vagy másfél tucatnyi szoborral díszített 16x11 méteres udvar egymásra rakódott rétegei alatt számos fontos szörményeleten túl a dél-nyugati sarokból előkerült Dzsehutimesz, „Ámon házelöljárója, magtárai felügyelője” ember-nagyságúnál nagyobb szobrának feje, amelyen még rajta van az eredeti festés – közölte Kákósy László, az expedíció vezetője, az ELTE bölcsészettudományi karának professzora.

A magyar expedíció egy-egy ásatási szezonjának átlagos költsége 6500 dollár, aminek nagyobbik részét a kötelezően alkalmazott helyi munkások bére viszi el.

Folytatja külföldi körútját a rádióklub társulata. A múlt havi nagyváradi bemutató után ezúttal Komarno-Komáromból jelentkezik a műsor, szombaton délelőtt 10.35 órakor a Kossuth adón. A koalíciós időknél megfelelően a három szöveg: Déri János, Fábry Sándor, Selmezy Tibor. Ismét lesz eseti falugyűlés, kapcsolják Marosvásárhelyt, valamint a Választás '90 című televíziós műsort. Közreműködik: Nagy Bandó Adrás, Garas Dezső, Gálvölgyi János, Verebes István és a társulat. Szerkesztő: Farkas-házy Tivadár.

Pofon a demokráciának

Mi folyik a csatornában?

* Mondják, hogy a kis tolnai falucskaiban, Faddon az elmúlt három évben nem kérdezték jóformán semmit a tanács az emberektől. Az elmúlt időben viszont kétszer is összehívták majd a fél falut. Csatorna kéne – mondották a tanácsiak, s velük együtt nem kevés polgártárs. Az első gyűlésen kisebbségben maradtak azok, akik a csatorna mellett voksoltak. Rászervezéssel a második „fordulóban” eldőlt: mégis lesz csatorna a faluban. A szervezők szívéről nagy kő esett le, hogy illetően alakult a második szavazás – szemelátomást megkönnyebbültek. Ami igaz, igaz: *kell a csatorna*, szükség van rá. De *nem mindenáron!* Nem úgy, hogy közben a kisebbségszavazásba menő, ám kevésnek nem mondható számú család rossz szájjal távozik a nem éppen demokratikus szellemű gyűlésről.

Mi történt ugyanis? Az, hogy éppen ebben az időszakban, amikor ország-szerte kószolgatjuk, izelgetjük az igazi demokráciát, elrontja a szánk ízet egy áldemokratikus eljárás. Nem kérem, nem arról van szó, hogy itt csalt volna valaki, hogy ne szabályszerű lett volna valami. (Igaz, ez már nem is demokrácia kérdés, hanem jogi ügy.) Csak éppen... Igen, csak éppen a legfontosabbról feledkeztek meg a község vezetői, a lakosság tényleges beleszólásáról saját dolgaikba. Mert kérem én milyen, a demokrácia köntösébe bujtatott véleménykérés az, ahol csak most fogják eldönteni a lakók, hogy lesz-e egyáltalán csatorna, de a meghívók már a csatornamű-társulat alakuló taggyűlésére invitálnak? Micsoda vitában, érvekkel meggyőzést sejtet mindjárt a belépés előtt a jelenléti ív, melyből kétfajta is volt: a társulati belépők és a nem belépők? Azt hiszem, semmilyen. Aki itt belépett, az mindjárt tudhatta – vitáról, okos érvelésről, a kétkedők megnyeré-

séről itt szó sem lehet. Hiszen már mindenki döntött, ahogy döntött. Igaz, senki nem vitatja, hogy nehéz egyeztetni két ellentétes érdekközösséget, de azt hiszem, azzal nem mondom újat, hogy kevés olyan esetet ismer a történelem, amikor ez könnyű feladat lett volna.

Hogy agitált a tanács is a szavazás előtt jó néhány családot, az tény. Azt azonban nem értem, hogy a falugyűlésnek miért kellett szinte utálkozva fogadnia azt a bejelentést, hogy más valaki pedig azért járta végig a falucska csatornázásban érdekelt részét, hogy összegyűjtse azok aláírásait, akik ellenzik a csatornaépítést, ám a szavazáson nem tudnak ott lenni. Emberi kultúránkhoz még nem tartozik hozzá az ellenvélemény elfogadása, azok *becsülése*, akik nem velünk egy követ fűjnek.

Nagyon nem tetszettek a téveszelnök fenyegető szavai a település *vízminőségét* illetően: mármint ahogy azt, és csupán azt hangsúlyozta ki, hogy a derítőknek micsoda veszélyforrások. (Ugye, nem kell kihangsúlyoznom, hogy a szövetkezet is a csatornázandó területen van!) Arról *nem* szólt – pedig valaki még meg is kérdezte –, hogy vajon azzal mennyit ront a víz minőségén a tévesz, hogy a műtrágyát belemossa az eső és az öntözés a talajba? Azt sem mondta, hogy a Duna holtága melletti Faddon az ártérben folytatja az állattenyésztést. Pedig ami innen a haldokló holtágba folyik, az bizony nem fogja feleltetni soha ezt a szép vizet... Az pedig tény, hogy a tévesz közgyűlés már jóval előbb megszavazta a csatornaépítéshez a saját hozzájárulását, mint azt egyáltalán megkérdezték volna a faluban a családoktól is: kell nektek csatorna, tudjátok vállalni a költségeket?

Nem felejem el annak a felszólalás-

kor minden ízében reszkető idős bácsinak a szavait, aki – talán életében először kérdezték ilyen fórumon – tudni szeretne volna, hogy az utak építése után évekkel ezelőtt megmaradt pénz hová lett? Természetesen (!) *ő sem kapott választ...*

A csatornázás szükségességét esetleg hivatalos tájékoztató után alig pár perccel az érvek és ellenérvek kereszt-tűzét megszakítva máris szavazatni akart az elnökség. Ezek után már nem is furcsa. Hiszen itt egy valami volt fontos: minél előbb látni, tudni, hogy a csatornamű-társulat megalakult. Két könyvvel *törtetni a cél felé*, áthágni az általános etika front és iratlan törvényeit. Most, amikor szabad levegőjű társadalom kell, nem manipulatív eszközök!

Igazából már meg sem lepődtem, hogy a már megalakult társulat különféle tisztségviselői döntő többségükben volt MSZMP-káderek lettek. Mi ez? A közéletiség átmentése egy következő időszak közéletiségébe? Mondhatnák: jó, jó, de megszavazták a (volt) elvtársakat. De kérem én: ki hiszi ezek után a szívből jövő, őszinte szavazást a településen? Ahhoz pedig, hogy halljuk a nyilvánosan ki nem mondott véleményét, a *szórok között* kellett ülni. Valójában is, képletesen is. Ma már nincs szükség a jelképes elnökségekre, a piedesztálra emelt, ránk (bennünket) lenéz vezetőkre. Am annál nagyobb szükség van egészséges közéletre, olyanra, mely közérzetjavító tényező. Még akkor is, ha csak egy kis csatornáról van szó. Mert kérem, Faddon – úgy tűnik még a csatornában sem az folyik, aminek kéne, hanem egy múlt rendszerbeli politika, a *mindenáron* mélyen gyökereket vert elve. Csak éppen azt felejtik el a tisztelt vezetők, hogy ennek is éppúgy lehet szaga...

Gergelics Zsóka

A cigányság 13 szervezete

„...súlyos mulasztásaink vannak.”

Mint ismeretes, csütörtökön a Minisztertanács Kisebbségi és Etnikai Kollégiuma Tabajdi Csaba elnökletével részletesen megvitatta a Kisebbségi Kódex első szövegváltozatát. Az ülés szünetében kértük a miniszterhelyettest, hogy válaszoljon kérdéseinkre.

– A hazai kisebbségek jogállásáról foglalkozó törvény előkészítő munkálatai pillanatnyilag mely fázisnál tartanak?

– A pártokkal és az érintett nemzeti szövetségekkel folytatott megbeszéléseinknek köszönhetően a tervezet már májusban szeretnénk társadalmi vitára bocsátani. A mai ülésen többek között a hazánkban élő kisebbségek számára létrehozott alapítvány pénzügyi fedezetéről folyt vita.

– Ön bizakodó e tekintetben?

– Igen. Meggyőződésem szerint a nemzetiségi önkormányzatok számíthatnak állami támogatásra. Ez megfelelő a hazai gyakorlatnak, míg Nyugat-Európában a kisebbségi szerveződések léte csak akkor biztosított, ha szponzorral találunk.

– Hogyan döntik el, hogy mely szervezet részesül majd anyagi támogatásban?

– Szeretnénk elkerülni a korábbi – nem csekély visszatetszést keltő helyzetet –, mely szerint fantompártokat finanszíroztunk a költségvetésből. A kormány már most, a törvénytervezet vitája során kinyilvánította ezen akaratát. És végeredményben egy döntően kisebbségekből álló testület határozza meg majd a kérdésben, vagyis arról, hogy egy-egy szerveződés mögött mennyire áll komoly nemzetiségi érdekképviselő. A magyarországi cigányságnak például 13 szervezete van, de kérdéses, melyek lennének korrekt partnerek? Mi ugyanis nem szervezeteket kívánunk támogatni, hanem a ki-

sebbségeket azonosság tudatuk megőrzésében.

– Az egyre sokasodó, különböző céllal létrehozott alapítványok nem zárják ki a vállalkozás lehetőségét. Esetünkben a 20 millió forintos keretösszeggel rendelkező „Magyarországi nemzetiségi és etnikai kisebbségekért alapítvány” is gyarapítaná ily módon a vagyont?

– A régebbi automatikus pénzfolyósítás helyett versenyhelyzetet kell kialakítani. A meghatározott, úgynevezett célprogramok, valamint az alapítványi forma ezt szolgálják és így természetesen helye lesz a vállalkozásnak is.

– Más. Megítélése szerint függetlenül lehet-e a határainkon túl élő magyarság helyzete a hazai kisebbségek jogállásától?

– Nem értek egyet az árukapcsolással, azzal a sandasággal, amely idehaza egyes pártoknak és személyeknek is sajátja. A környező országokban élő magyarság helyzetére vonatkozó álláspontom szerint addig nem lesz demokrácia a többség számára sem, míg nem biztosítják a kisebbségeknek az önazonosság megőrzésének lehetőségét. A Szlovákiában felmerülő „reciprocitás” igény – azaz a felvidéki magyaroknak csak azok a jogok adhatók meg, mint amelyek a nálunk élő szlovákoknak –, tehát nem lehet megoldás. Arról nem is beszélve, hogy lényegesen eltérőek a két országban a kisebbségi sorsot meghatározó körülmények. És bármennyire is aggasztónak tűnik a magyarországi nemzetiségek helyzete, közép-európai mércével mérve hazánkban nincs szégyenkezésre oka. Igaz, megnyugvásra sem, miután nem igaz hogy nálunk megoldott a nemzetiségi kérdés. Sajnos, súlyos mulasztásaink vannak e tekintetben.

(t. háromi)

Akit megfenyegettek, mert a cigányokért dolgozik...

(Folytatás az 1. oldalról)

Dr. Szirtesi Zoltánné határozott fellépést, szép szóke asszony. Több mint húsz éve foglalkozik a cigányság sorsával, úgy hitte, már csak kevés meglepetés érheti. Tévedett.

– Névtelen levelet, üzenetet korábban is kaptunk a férjemmel, amikor ő még az Országos Cigány Tanács elnöke volt. Úgy ahogy megszoktuk a pocskondiázást, de hogy a gyerekeket vegyék célba! – nem tud felháborodottság nélkül emlékezni a február közepén történt fenyegetésre. – Közel húsz éve, 1970-ben került a férjem Dorozsmára körzeti orvosnak. Miután a férjem is cigány és Dorozsmán nagyszámú cigány-család él, önkéntes segítőként kezdtem, hat éve főhivatású cigánycsalád-segítőként dolgozom.

Szegeden és környékén körülbelül kétezer cigány él, pontos adatot senki nem ismer. Három körzetben telepedtek le: a legigyekezőbbek, akik állandó munkaviszonnyal rendelkeznek, az úgynevezett Cserepes soron, az egykori Klebersberg építette parányi kertés házakban élnek. A következő körzet a repülőtér, itt azok a családok laknak, amelyeknek sikerült a legrosszabb körülmények közül kilépni, de még hosszú út áll előttük, végül Dorozsmán a legelmaradottabb mintegy kétszáz cigány ember maradt. Ők különböző kulturális szinten élnek, az etnikumon belül eltérő csoporthoz tartoznak. Közös képviselőt nemigen remélhetnek. Pedig a többségi társadalom perspektívájából sajátos, azonos érdekeik lennének, amit a most formálódó demokráciában érvényesíteni kellene. Érdekes és feltehetően hatékony formát találtak ki erre Szegeden és Csongrád megyében.

– Szerveződtek pártok eddig is a cigányság körében, de ugyanúgy, mint a „magyaroknál”, lerohantak Pestről vidékre, kimentek a telepre, ígértek fűt, fát, így gyűjtötték a tagokat. Aztán a telepiek bevonultak a tanácsra, ott kiderült, hogy semmi nem igaz az egészből, se lakás, se munka. Ekkor gondoltuk ki, hogy a cigányönkormányzat megszervezésével lehetne legjobban a cigányoknak önmagukért tenni. Így nemcsak a saját sorsuk alakulásába szólhatnának bele, de a településpolitikába is – mondja dr. Szirtesi Zoltánné.

A cigányság nem egységes, minden csoportjuk választ vezetőt, közülük kerülnek ki a cigányönkormányzat tagjai. Ezt a testület iskoláztatás, munkahelyteremtés, lakáshoz juttatás, egyáltalán minden kérdésben objektívan javasolhat, dönthet. És természetesen részt vesz a települési önkormányzatban képviselője révén. Ez annál is inkább lényeges, mert a közelgő helyhatósági választásokon nem valószínű, hogy bármelyik választókörzetben is eséllyel indulhatna cigány jelölt. Az egyedüli lehetőségük az önkormányzat. Csongrádban már Apátfalván, Magyarcsanakon, Vásárhelyen és Szegeden is megalakult a helyi cigányönkormányzat. Igaz, különböző a fogadtatásuk és a hatalmi hierarchiában a megítélésük, mint arról beszélgetőtársam vallott:

– Tavaly októberben alakult meg a szegedi cigányönkormányzat, engem választottak vezetőjének. Akkor kértük, hogy képviseltesse magát a tanácsülésen, de ezt elutasították. Mondván, hogy nem történt meg a bejegyzés, a helyi tanácsrendelet szerint ugyanis csak pártok vehetnek részt tanácsülésen. Mi viszont nem akarunk párttal alakulni, hát ma is így áll a dolog...

Férje (Jobbról dr. Szirtesi Zoltán) vonzotta erre a pályára

Hosszú út vezet el Dorozsmáról...

Hozzáteszi, hogy ez a képviselői forma a gyakorlati fellépésen túl a közvélemény formálásában is segíthet:

– Ha egy kétyerekes cigánycsalád lakáskiutalást kap és esténként 15-en vannak a lakásban, a szomszédok háborognak.

Tudni kell pedig, hogy a cigányok nagyszámúan élnek, ha egy magyar ember lakást kap, miközben testvéreinek nincs hol lakni, nem törődik vele. Cigányember magához veszi a rokonágot. Tudja, vannak tulajdonosok, amelyek nem válnának „magyar ember” kárára, nem biztos hogy jó, ha kultúrájuk elhagyásával csinálunk belőlük európai embert.

A cigányság problémája nem választható el egy másik kiszolgáltatott társadalmi csoporttól. „Miért várjuk, hogy a cigányokért tegyen, ha saját szegényeit sem tűri a többségi társadalom?” – vette fel a szegedi cigány családsegítő. A hajléktalanokért már 87 óta próbáltak tenni, alapítványt hoztak létre, hogy menedékhelyet állítsanak fel. Miután február elsején bezárták a pályaudvart, sürgősen kellett lépni. Az először kiszemelt barakképületet lakossági tiltakozásra nem kapták meg, most egy kétszobás lakásban szállnak meg huszonötven. Kikötés van arra, hogy a repülőtér főépületében hét lakást megkapnak. Dr. Szirtesi Zoltánné reménykedik és állítja, a cigányok és szegények problémáját elkülönítve nem lehet orvosolni. Csak ehhez egy kis tolerancia szükségeltetik. Legalább fele annak, amivel az erdélyiek megmentéséért megmozdult az ország.

Takács Zsuzsa
Kapfingér András felvétele

Fogjanak össze a keresztény erők

Március 29-én a Márton Áron Társaság elnöksége a választások kapcsán az alábbi nyilatkozatot adta ki:

„A választások első fordulója eredményének tükrében különösen időszerű a keresztény szociális tanítás, amely a marxista kollektívizmust és a liberális kapitalizmust egyaránt elveti. (Sollicitudo Rei Socialis 1988.). A jelek szerint ugyanis a választások tétje nem csupán politikai, hanem erősen eszmei, világnézeti jellegű is. Ezért felszólítjuk a keresztény világnézeti alapon álló Kereszténydemokrata Néppártot valamint a keresztény erkölcsi elveket is valló Magyar Demokrata Fórumot és a Független Kisgazdapártot, hogy egyébként méltányolandó felfogásbeli különbségeiken, pártpolitikai érdekeiken felül emelkedve, keresztény eszmeiségüket hitelesítve a választások második fordulójára fogjanak össze.

Csak választási összefogással válik a választók számára egyértelművé, hogy lényegében véve eszmerendszerek között kell választaniuk. A keresztény elveket valló választókat felszólítjuk, hogy vegyenek részt a választáson és e pártok felelősségteljes összefogását szavazatukkal támogassák!”

A Márton Áron Társaság
Elnöksége

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Segélyszervezete a nyugat-európai segélyszervezetek támogatásával ötven használt – átlagosan négyéves – mentőautót vásárolt a magyar Országos Mentőszolgálatól. A mentőautókat felszereléssel együtt a romániai területi kórházi központokba kívánja eljuttatni. Az általános egészségügyi ellátás javítása érdekében a segélyszervezet április elejétől ezer körzeti orvosi egységcsomagot is szállít Romániába.

KERESKEDELMI MINISZTERIUM
Kereskedelemfejlesztési és Engedélyezési Hivatal
1880 Budapest, Pf.: 711

A kérelmet 48 órán belül elbírálják

A Dátum 1990. március 15-én megjelent „Egy vállalkozás viszontagságai” c. cikkükhöz az olvasók teljesebb körű tájékoztatására szeretnénk néhány kiegészítést tenni.

Külföldi részvétellel működő vegyes vállalatok tárgyi apportja (gépek, alkatrészek, bútor, stb.) behozatalához vagy a külön számlán kezelt tőkeapport terhére történő beszerzéseknél nincs szükség a Kereskedelmi Minisztérium szerződés-kötési engedélyére, hiszen a társasági szerződés ezen engedélynél magasabb rendű okmány. Tehát a szóbanforgó (ismeretlen) vegyes vállalat tagjainak sem kellett volna pusztán emiatt külkereskedelmi jogot, illetve importengedélyeket kérnie.

Egyébként már 1989. januártól azt a gyakorlatot követi a KeM Kereskedelemfejlesztési és Engedélyezési Hivatal, hogy az alakuló vegyes vállalatok a társasági szerződés cégbíróságra történő benyújtásával egyidejűleg máris kérhetik a Hivataltól a külkereskedelmi jogosultságot.

Nem hiszem, hogy a jelenlegi jogszabályi háttér mellett bárki ennél gyorsabb intézkedést kezdeményezhetne. Ha az apporton kívül a folyamatos termeléshez a külkereskedő további importot kíván igénybe venni, ma már a tőkés import mintegy 65%-a liberalizált, tehát a termelési célú anyagok, alkatrészek legnagyobb részére nem is kell engedélykérelmet benyújtani, csak a statisztikai bejelentésnek kell eleget tenni.

A konkrét export (esetleg import) engedélyek nem rubel elszámolású relációkban ma lehetnek egyedi vagy ke-rete engedélyek, az ügyfeleink kérése szerint. Az okmányok a tárgyév végéig érvényesek, tehát az engedélyben (kért) megjelölt értékhatáron belül a külkereskedő egész évben bonyolíthatja az adott ügyletet.

Ügyfeleink azt is tudják, hogy ha a gazdálkodó szervezet vezetője az engedélykérelemhez indokolt esetben sürgető levelet mellékel, a kérelmet 48 órán belül elbírálják.

Sajnáljuk, hogy az ismeretlen ügyfél nem kereste meg Hivatalunkat, pedig több ingyenes információ helyett állunk rendelkezésre.

Csak néhányat említek például: Kereskedelemfejlesztési és Engedélyezési Hivatal Elvi és Módszertani Önálló Osztálya, Budapest V., Rosenberg hp.u.17.

Tradeinform Ügyfélszolgálat, Investcenter Budapest V., Dorottya u. 4.

Ezen felül minden megyeszékhelyen van a KeM-nek megyei megbízottja, éppen azért, hogy vidéki ügyfeleinknek segítséget nyújtson.

A felsorolt információk helyek, továbbá a Hivatal minden munkatársa, természetesen a sajtó rendelkezésére is áll.

Balassa János
a KeM Kereskedelemfejlesztési és Engedélyezési Hivatal Vezetője

140 millió USA dollár szerkezetátváltásra

Az UNIDO is felkarolta Baranyát

Enye túlzással leírhatom: Baranyáért összefogott – ha nem is a világ, de – Európa néhány országa. Igazán büszke lehet magára a bányásztelepítés miatt válságövezetté nyilvánított megye, hisz az elmúlt másfél-két évben jó néhány nyugat-európai térséggel alakított ki ígéretesen fejlődő kapcsolatot. A testvérrégiók, testvérvárosok a felkarolás és kölcsönös gazdasági és kulturális együttműködés szándékával kötöttek vele megállapodásokat. S most újabb jelentkező akadt. A Magyar Kereskedelmi Minisztérium megbízásából az ENSZ Iparfejlesztési Intézete, az UNIDO: Magyarország gazdasági átalakítása, Regionális iparfejlesztési megközelítések címmel tanulmányt készített. Az UNIDO Baranya megyére vonatkozó szerkezetátalakítási programját vitatták meg a megyei tanács ipari és kereskedelmi osztályának szakemberei a gazdálkodó szervezetek vezetőivel és a pártok képviselőivel. A programjavaslatban három fontos megteremtésre váró feltétel szerepel: „elegendő számú szuper vállalat, amely jó védelme biztosítja az új technológiák finanszírozását; dinamikus kis- és középvállalatok, amelyek biztosítják a termék- és piaci innovációt; végezetül együttműködés a különböző típusú vállalatok között, amely elsősorban a termelési kooperációban nyilvánul meg”.

Az UNIDO szakemberei a programjavaslatban kiemelik, hogy a jövőre orientált új iparszerkezet kiépítése alapvető fontosságú. Mint megállapították, Baranya kedvező helyzetben van, mert a különböző európai régiók élénk érdeklődést mutatnak iránta. Például Észak-Olaszországgal, Stájerországgal és az NSZK-beli Baden-Württemberggel máris jó kapcsolatokat épített ki. Ajánlásuk szerint ezeknek a kapcsolatoknak ki kell egészülniük speciális együttműködésekkel, főleg olyan kiválasztott térségekkel, amelyek a múltban válságon mentek keresztül, s hasonló átalakulási folyamatot éltek meg, mint amilyenrel most Baranyának kell szembenéznie. Ez különösen az NSZK egyik legfontosabb régiójára, a Ruhr-vidékre vonatkozik. Ez a régió elérte azt, hogy a szénbányászattól és acéliparttól való súlyos füg-

góságából kiszabadult, és átállt a csúcstechnológiai iparágakra, s jobban támaszkodik a szolgáltató szektorra is.

Az UNIDO kész arra, hogy kiépítse a szükséges kapcsolatokat és kidolgozza az együttműködési program keretében teendő intézkedéseket.

A megyei tanács ipari és kereskedelmi osztályvezető-helyettesétől megtudtam, hogy legkésőbb az őszig sor kerül nemzetközi szakemberek részvételével a feltáró jelentés elkészítésére, melyet mind a gazdálkodó szervek, mind a pártok örömmel fogadnak. Ezt követően kerül sor a megvalósíthatósági tanulmányok kidolgozására, s végül a partnerfelkutatásokra. A gazdasági szerkezetátváltási program elkészítésére az ENSZ Iparfejlesztési Intézete 140 millió USA-dollárt ad Baranyának.

E hír ismeretében örülnöm kellene, újabb mecénása akadt a megyének. Ám mégsem örülök maradéktalanul. Ugyanis a választások első fordulójának eredménye engem egy kicsit lehangolt. Lehangolt, mert egy párt, amelynek – az általam legszimpatikusabbnak tartott politikai erő mellett – teljes szívemből szurkoltam, nem jutott parlamenti képviselőre. A többi párthoz képest megkésett alakulásától kezdve a választási finisig figyelemmel kísértem ténykedését. Az alapítók s az egyre duzzadó tagság nem akart semmi különöset. Csupán azt, hogy bekerülve a parlamentbe, részt vegyenek a „kizökkent idő” visszaállításában, s szorgalmazzák az öket sújtó törvények, rendeletek módosítását. Hogy végre nyugodtan dolgozhassanak saját maguk és az ország gyarapítására, s ne kelljen attól rettegniük, hogy az adó és tb-járuék megfojja őket. Igen a vállalkozókról van szó, akikről egyetlen modern állam sem „mondhat le”. Akik nélkül igazi fellendülés nem várható. Nagyon bízom a parlamentbe került pártokban, hogy nem feledkeznek meg róluk, s mihamarabb elhárítják azokat a törvényi akadályokat, amelyek ma útját állják a gazdasági fellendülésnek. Akkor jelenhetünk meg ugyanis egyenrangú félként az európai együttműködési kapcsolatokban. S végül is ez a célunk!

Cseke Hajnalka

Nyit a bécsi Világkereskedelmi Központ

Bécs már régóta a kelet-nyugati gazdasági kapcsolatok európai központja. Mintegy kétezer olyan osztrák vállalat van, amely kelet-európai érdekeltségű, és kétszáz vállalkozás kizárólag a két kontinens közötti árucserére szakosodott. Az osztrák fővárosban gyorsan nő azoknak a világcégeknek a száma, amelyek képviselőket, irodát nyitnak, ma már száz amerikai, harminc japán és száz svájci nagyvállalat van jelen Bécsben. Az Alpok-Adria Munkaközösség, amely Ausztria, Jugoszlávia, Olaszország és Magyarország részvételével e térség gazdasági együttműködésének kiépítésére jött létre nemrég, tovább növeli Bécs üzleti jelentőségét.

Újabb lépés ebben az irányban, hogy a schwechati repülőtér mellett, a Novotel új szállodájának közelében május első napjaiban megnyílik a Világkereskedelmi Központ. A központban több száz bérelhető irodahelyiség lesz, valamint öt tanácsterem, bankfiókok, fordító- és tolmácsszolgálat, piackutatási, adózási és finanszírozási tanácsadás. A bécsi Világkereskedelmi Központnak egyébként a 42 éves Georg Katz személyében budapesti születésű igazgatója van, aki nemrégiben a magyar fővárosban járva elmondta, hogy különleges figyelmet fognak fordítani a kelet-nyugati vállalati kapcsolatok fejlesztésére, elsősorban a kis- és középvállalatok között.

(Reuter)

Gyarapodott a szövetkezeti lakásállomány

A Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsában (SZÖVOSZ) elkészült a szövetkezeti lakásgazdálkodás tavalyi mérlege. Eszerint: 19 új lakásszövetkezet jött létre, így számuk az év végéig elérte az 1154-et. A lakásállomány az előző évekhez képest nagyobb mértékben gyarapodott, ám ebben jelentős szerepe volt annak, hogy tavaly minden eddiginél több volt az állami bérlakások eladásából származó, a szövetkezetekhez csatlakoztatott otthonok száma.

A lakások számának gyarapodásában tavaly megszakadt az üzemcsökkenésének 1986 óta tartó tendenciája: míg 1986-ban 5380-nal, 1987-ben 4164-gyel, 1988-ban pedig mindössze 3850-nel nőtt a szövetkezeti lakások száma, addig 1989-ben 6364-gyel. A lakásszövetkezetek kezelésében lévő otthonok száma jelenleg 278 550, és ezekben hozzávetőleg a lakosság egytizede, mintegy egymillió ember él.

Az idén várhatóan tovább növekszik a szövetkezeti lakások száma és természetesen a lakásszövetkezeti tagoké is. A szakemberek előrejelzése szerint az újonnan felépülő szövetkezeti lakások száma az idén a múlt évihez hasonlóan alakul. Jelenleg országsszerte 2400-2500 szövetkezeti lakás építésén dolgoznak a kisebb építésszervezetek, illetve a leendő lakók. Az építésben előtérbe került a valódi szövetkezeti összefogás, hiszen mind több lakást félig kész állapotban vesznek át, főként a kispénzűek és a családalapító fiatalok, vállalva a befejező munkákat.

(MTI)

M&M Szoftverház Kft.

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ÉS HÍRADÁSTECHNIKAI SHOP

AKCIÓ

CSERÉLJE HASZNÁLT PC-JÉT AT-RE!

Ha fejlesz, vagy a meglévő PC-jét a napi munka során lassúnak találja, cserélje gyorsabb, nagyobb kapacitású AT-re!

Ha átad egy PC konfigurációt: – 640 KB RAM
– MGP vagy CGP kártya
– 360 KB floppy egység
– floppy vezérlő
– billentyűzet
– XT ház és tápegység

Csupán 49 000 Ft-ért kap helyette AT konfigurációt:
– 12 MHz alaplap
– 1 MB RAM
– MGP vagy CGP kártya
– 1,2 MB floppy egység
– floppy vezérlő
– soros, párhuzamos vezérlő
– 101 gombos billentyűzet
– baby AT ház és tápegység

Ha a leadandó, illetve az igényelt konfiguráció eltérő a fentiektől, keressen bennünket, mert egyedi igényeket is kielégítünk!

Mottóink: **Minőség és Megbízhatóság**

Címünk: 7100 Szekszárd, Széchenyi u. 23. I. em. Tel.: 74/16-058
7624 Pécs, Sallai u. 32. 72/27-080
6000 Kecskemét, Szabadság tér 3/a. IV. em. 1. 76/29-608
8900 Zalaegerszeg, Ady E. u. 49.
4028 Debrecen, Simonyi u. 14. III. em. 52/12-424

Mit kell tudni a banktitokról?

Az első, kifejezetten a banktitokkal foglalkozó jogszabály a Magyar Nemzeti Bankról szóló 1967. évi 36. törvényerejű rendeletben található. Ennek 5. paragrafusa szó szerint ezt mondja ki: „A Bank alkalmazottai kötelesek a szolgálat ellátása során tudomásukra jutott banktitokot megőrizni. A Bank feladatát érintő ügyben a titoktartási kötelezettség alól a Bank alkalmazottai részére a felmentést a Bank elnöke adja meg.” Nyilvánvaló, hogy ebben a formában a banktitok nem kifejezetten a takarékbetétesek jogait védi, hanem azokra az adatokra, tényekre és körülményekre vonatkozik, amelyeket a nemzeti banki alkalmazottak ismerhetnek meg munkakörü ellátása során. (Ha a munkakör a takarékbetétekkel is összefügg, akkor a titoktartási kötelezettség természetesen erre is kiterjed.)

Az állami pénzügyekről szóló 1979. évi II. törvény végrehajtására kiadott 23/1979. (VI. 28.) MT-rendelet 48. paragrafusának hatodik bekezdése – az előbbieken idézett – rendelkezésre támaszkodik, amikor kimondja: „A pénzügyi alkalmazottai kötelesek a feladatuk ellátása során tudomásukra jutott banktitokot megőrizni. A titoktartási kötelezettség alól jogszabály vagy az a személy (szerv), akire (amelyre) a titok vonatkozik, felmentést adhat.” Az előírás – mert mindenre kiterjed – a korábbiakkal azonos titokkörre vonatkozik. A banktitok megőrzése alól viszont nemcsak az érdekelt személy (az ügyfél), hanem jogszabály is adhat felmentést.

Banktitok tehát mindaz (tény és adat), ami az ügyfélről (személyi és vagyoni körülményeiről) a pénzügyi alkalmazott tudomására jut. A banktitok minden pénzügyi alkalmazott kötele megőrizni, kivéve, ha maga az érdekelt személy, vagy egy jogszabály felmentést ad a titoktartási kötelezettség alól. Az érdekelt személy (szerv, ügyfél, takarékbetétes, számlatulajdonos, kölcsönadós stb.) részére biztosított felmentési jog aligha szorul bármilyen magyarázatra, legfeljebb arra hívjuk fel a figyelmet, hogy az érdekelteknek nemcsak a vagyoni titokban tartásához, hanem annak „feladásához” is fűződhet érdeke, például ha a vagyoni eredetének bizonyítására, a széles körű és megbízható üzleti kapcsolatok dokumentálására van szükség.

A jogszabályban meghatározott felmentésre pedig – meglehetősen szűk körben – nyilvánvalóan közérdekből van szükség. Más kérdés, hogy elegendő-e, ha a jogszabályi felmentés csupán a vagyoneklobzásra, az állammal szemben megállapított kártérítési kötelezettségekre, valamint az örökség tárgyát képező betétekkel kapcsolatos felvilágosításokra korlátozódik.

A jelenleg hatályos szabályozás – ha a körülmények megkínázzák – nyilvánvalóan megváltoztatható. De akkor ismét végig kell gondolni, hogy ez miként egyeztethető össze a köz- és a magánérdekekkel.

Gazdaságpolitikai rovatunkat
szponzorálja
az M&M Szoftverház Kft.

ÉS ÖN KIRE
KIVÁNCSI?

A hivatástudat még a félelmet is legyőzi

Ennek a sorozatnak egyik „rendkívüli kiadását” tartja kezében az Olvasó. Mindenek előtt annyit, hogy a fenti minősítés többszörösen is igaz. Rendkívüli azért, mert most éppen nem Forró Evelyn következne a beszélgető-partnereim megállapította sorban: rendkívüli azért, mert az ismert riportermőről rendkívül sokan szeretnek volna közelebbit megtudni (az eddigi 23 beszélgetés során nyolc alkalommal merült fel személye, ami rendkívüli arány!), s még nem számoltuk az olvasók népes táborát: és elmondom még azt is, hogy többen rendkívüli tudósítónak tartják Forró Evelyn. Amikor decemberben Koncz Zsuzsával beszélgettünk, elsőként ő is a Magyar Rádió prágai tudósítójáról érdeklődött, mondván: „Nem ismerem személyesen, de ennek ellenére csodálom. Csodálom bátorságáért, szorgalmáért, megbízhatóságáért, kitartásáért. Rendkívüli ember lehet.”

Most pedig bevallom Önnek, kedves Olvasóm – mert erre már sokan rákérdeztek – hogy mindössze kétszer fordult elő ebben a sorozatban, hogy a már megszokott utolsó kérdéssemre megjelölt két személy közül a másikkal készítettem interjút – objektív okok miatt. Ezért érzem most kicsit kötelességemnek is, hogy prágai beszélgetésünket átnyújtsam Önöknek.

Tahát következzenek Forró Evelyn – közkívánatra!

– 1987 szeptemberében jöttem ki Prágába, s a nagy tüntetések 1988 októberében kezdődtek, de rám talán 1989 januárjában, az egyhetes tüntetések után figyeltek föl az emberek. De ez csak azért van, mert a rádió és a tévé jobban szem előtt van, mint bármelyik lap.

– *Hogyan élted meg a csehszlovákiai forradalmat? Most elsősorban az érzelmi oldalra gondolok.*

– Kis Tiborral, népszabadságos kollégákkal minden üntetésen ott voltunk... En elég rosszul életem meg az első időszakot. Egyszerűen nem tudtam kikapcsolni az érzelmeimet. Nagyon megviselt, ahogyan november 17-én összeverték a diákokat. Viszont az a tény, hogy itt szinte pillanatok alatt megváltozott minden, egészen átalakult az itteni légkör. Tényleg egy békés, egy szép, egy derűs forradalom volt. Ahogy itt mondják: gyengéd forradalom. Ami pedig önmagában is nagyon szép volt, s rám különös hatást gyakorolt, azt a december 17-e jelentette. A diákok végigjárták ugyanazt az utat, amit egy hónappal korábban. Az egyetemi negyedből indultak föl a Visegrádra, le a rakpartra, majd végig a Nemzeti körúton a Vencel térre. Komolyan mondom, tudósítói pályám egyik legszebb pillanata volt, ahogy a tömeg fogadta a menetet, s ahogy ezek a diákok letérdeltek – ugyanúgy, mint november 17-én – letették a gyertyákat, elénekelték a himnuszt...

– *Beszélsz arról is, hogy a forradalom első időszakát magánemberként hogyan élted meg? Hiszen két gyermeked van. Barbara tizenhat, Petra tizenkét éves. Nem féltél őket egyedül iskolába engedni, vagy ki az utcára?*

– Akkoriban elég gyakran kísértük el őket, különösen a honismereti oktatásra, ahova a belvárosba járnak. Annyit viszont hagyomány volt, ha tüntetést szerveztek, s a rendőrség készségszolgálat volt, akkor a magyar kolóniából erre figyelmeztették a szülőket, illetve olyankor gyakran el is maradt a honismereti oktatás.

– *Ez iskolán kívüli?*

– Igen. Ez külföldön mindenütt úgy van, hogy a gyerekek járnak iskolába – nálunk csehbe, vagy oroszba – és egy héten egyszer a Magyar Kultúra Háza-

ban itteni pedagógusok tanítanak magyar nyelvet, irodalmat történelmet, tehát a magyar tantárgyak sem maradnak ki a gyerekek életéből... Visszakanyarodva az előző kérdésedhez, természetesen nagyon féltettem Barbarát és Petrát. De az én félelmem érdekesen, bizonyos mértékű – a helyzet józan megítéléséből következő – higgadt-sággal is párosult. Tudtam, hogy ennek a változásnak megvolt a politikai háttere is, s az események gyors egymásutániságában az is számított, hogy a korábbiakkal szemben a tüntéseket nem huligánok kezdeményezték, hanem az egyetemisták, a fiatalság krémje vonult az utcákra.

– *Vagyis egy becsületes tömeg.*

– Pontosan. És az is nagyon sokat számított, hogy az emberek a tüntető egyetemi ifjúság bántalmazásáról úgy beszéltek, hogy „a gyerekeinket verték meg”, tehát a jövőt verték szét.

– *Azt tudva, hogy nemcsak tájékozottság, hanem tájékozódás is, el nem tudom képzelni, hogy mennyire látsz rá a hazai eseményekre, a folyamatokra, összefüggésekre.*

– A napilapok két-három napos késéssel érkeznek. Pontosan azért, mert nagyon érdekelnek az otthoni események, gyakran kimegyek a repülőterre és a MALEV-gépekről kérek aznapra újságot. Szerencsére olyan helyen lakunk, ahol tudjuk fogni a Kossuth rádiót... de – hogy is fogalmazzak? – néha félek. Mert hatszáz kilométer távolságból elég riasztóak bizonyos történések.

– *Egy jó hete Hardi Mihállyal és Csák Istvánnal beszélgettünk. Valahogy úgy fogalmaztak, hogy közvetlenül értesülni az eseményekről, azok egymáshoz kapcsolódásait kapcsolhatóságát nem érzékelni, a dolgokat nem átélve szinte lehetetlen fölmérni egy-egy folyamat eredtjét, annak erejét, vagy erőtlenségét.*

– Mondok egy példát. Tavaly októberben, vagy novemberben, amikor utoljára otthon voltam, borzasztóan szegyeitem magamat. Mielőtt indultam, az ismerősök sorra mondták, hogy borzasztó drágaság van, rengetegbe kerül az otthoni élet. Volt nálam háromezer forint. Este érkeztem haza, másnap rengeteg intézni voltam, tehát nem tudtam elmenni a bankba, hogy még egy kis pénzhez jussak. Ha hiszed, ha nem, semmilyen üzletben nem mertem bemenni, mert egyszerűen nem tudtam, hogy mennyit ér a háromezer forint. Néztam a kirakatokat, majd bemerészkedtem egy boltba. S akkor gyalázatosan éreztem magamat. S ez még fokozódott, amikor másnap mondták az ismerősök, hogy vannak, akik ennyi pénzből élnek egy hónapon át.

– *Milyen gyakorisággal jársz – jártok – haza?*

– Nagyon ritkán. Elsősorban olyankor, amikor hivatalos ügyet kell intéznem. Magánútra nem szoktam hazamenni. Édesanyám jön ki hozzánk egy-egy hónapra...

– *Terveid szerint – vagy kinek a „tervei” szerint – meddig maradsz, meddig maradtok Prágában?*

– Ez nehéz kérdés. A kiküldetés időtartama elméletileg négy esztendő. Én úgy számítom, hogy 1991 nyarán megyünk haza. Aztán, hogy miként alakul? Előbb, vagy később következ-e be a hazaköltözés időpontja, azt nem tudom. Ez függ a főnökeimtől, a választások utáni viszonyoktól... nem tudom. Ez persze engem nem zavar. Azt ugyan tudom, hogy munkajogilag nem lehet megszakítani a kiküldetést, de az is tudom, hogy végső soron minden lehet. Bekalkuláltam azt is, hogy egy új vezetés valaki mást akar ide küldeni...

– *Milyennek látod a magyar-szlovák viszonyt?*

– A diktatúra rettenetes volt. Az emberek nem mondhatták ki gondolataikat. De most, a demokrácia jelzőszavával olyan indulatok szabadulnak föl, hogy azoktól az ember képtelen látni az igazi viszonyt, képtelen megítélni a valós helyzetet.

– *Ne haragudj, hogy most megint a tüntetésekről kérdezek... Emlékszem, hogy akkoriban rengeteg anyagod hangzott el a rádióban és a televí-*

zióban. Nagy tisztelője vagyok a szorgalomnak, de az akkori szorgalmad az több volt, összetett volt. Valami fantasztikus bátorsággal kellett párosulnia. Nem féltél?

– Elégge megedződtem és egyébként sem vagyok gyáva, illetve bejeddős. Bár 1988 októberre sokkos élményt jelentett számomra. Megdöbent és ijesztő volt az első ilyen tüntetéseket látni – főnt álltam a múzeum előtt – ahogyan a himnuszt éneklő tömegbe belegyalogolt a rohamrendőrség, s elkezdtek verni az embereket... utána jöttem a vízgyűlés... Először pont oda lőttem, ahova terveztem, hogy állni fogok. Eztán úgy gondoltam, onnantól nem látok majd jól, s arrébb mentem. Akkor láttam felnőttek embereket úgy sírni, hogy egyszerűen elképesztő volt. Nagyon megrázott.

– *Alkalmanként és fölkérésre újságokba és folyóiratokba is írsz. A Képes 7-ben jelent meg nemrégiben Václav Havel feleségéről anyagod. Hogyan sikerült találkoznod vele?*

– Amikor erre a munkára fölkértek, nem adtam határozott választ. Tűnődésem közepette beugrott, hogy jól ismerem Pos Katalint, aki Havelnek tolmácsolt Budapesten. Fölhívtam és a segítségét kértem... aztán csak üldögéltem, s mondogattam, „A, ebből úgysem lesz semmi!”. Két nap múlva, egy hétfői napon Kati telefonált, s megkérdezte, hogy szerdán délután két óra megfelel? Erre majdnem elejtettem a telefont... Értésítettem a lapot, hogy jöjjön a fotós. Nagyon kellemes délután volt. A lakásukon találkoztunk. Olga asszony? Hallatlanul rokonszenves, barátságos ember, ugyanakkor rendkívül kemény, határozott, céltudatos. (Mivel én is ilyen vagyok, ezért ezek a tulajdonságai nekem roppantul imponáltak.) Nagyszerű asszonnyal ismerkedhettem meg.

– *Hogy láttad, mennyire van együtt a politikában a férjével Olga asszony?*

– Rendkívül tájékozott. Elmesélte, hogy amíg illegálisan, tehát ellenzékben voltak, mennyit segített férjének. S ezt meggyőződésből tette, nem „csak” a férje iránti szeretetből. Az a bizonyos szerda délután más szempontból is nagyon érdekes volt... De előtte elmondom, hogy a négy Prágába akkreditált tudósítót fogadta Havel a budapesti útja előtt. Kellemes, jó volt az interjú, de az volt az érzésem, hogy egy darálóban vagyok. Volt fél órája, elmondtam, amit akart, s tudtam, hogy várja a következő újságírókat, vagy politikusokat. Szóval egy futószalag részei voltunk... Ugyanezen a napon délután az én kérésemre adott interjút kizárólag nekem Marian Calfa miniszterelnök. Egy óra öt percet töltöttem nála. Mit mondjak? A beadott kérdéseimre válaszolt, de bármit lehetett kérdezni, szóval igazi beszélgetés, igazi interjú volt. Mert azt az időt ő kizárólag rám szánta... S ugyanezt éreztem Olga asszonnyal is.

– *Egyszer Havel kijelentette, hogy csak a választásokig vállalja az elnöki tisztet. Erről mi a véleményed?*

– Azt mondta, hogy az elnökséget két feltétellel vállalja: csak a választásokig, illetve akkor, ha Dubcek mellett lesz. De elképzelhető, hogy a választások után is marad. Nem tudom, hogy e pillanatban van-e még rajta kívül olyan személy, aki e posztra mindenképpen megfelel. Havel rendkívül népszerű.

– *Van, aki úgy mondja, Václav Havel vesztett a népszerűségéből.*

– Nekem is van ilyen érzésem. Leegyszerűsítve: egy-két dolog nem úgy sült el, ahogyan ő akarta. És azt sem szabad elfelejteni, hogy Havel Szlovákiában kevésbé népszerű, mint Csehországban.

(Utóirat. Látják, rendhagyó ez a beszélgetés azért is, mert utóirat is következik. De nem lennék nő, ha a következőket nem fűzném az interjúhoz. Forró Evelyn megígérte, hogy majd küld egy fotót magáról. Ezt meg is tette ahelyett, hogy ott, a beszélgetés közben lefényképeztük volna. Mit is mondjak? Ez az egyszerű kis igazolványkép nem az igazi Evelynt láttatja velünk. Ugye, igazam van?)

V. Horváth Mária

A hiteles Petőfi

„Petőfi és kora” címmel új állandó, s ennek szerves részeként két időszak kiállítás nyílt március 14-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban. A kiállítások előzményeiről, háttéréről beszélgettem a megnyitót után dr. Botka Ferencel, a múzeum főigazgatójával.

– *Főigazgató Úr, mi tette szükségessé az új állandó kiállítás megrendezését?*

– Hosszabb távon egy olyan kiállítást tervezünk, amely a reformkortól, pontosabban Petőfi fellépésétől egészen a század elejéig tárja elénk a magyar irodalomtörténetet. Ennek első része a *Petőfi és kora* kiállítás, amely – a költő körül fellángolt viták légkörében – egy hiteles Petőfit szeretne bemutatni. Hitelességen azt értem, hogy a bizonyíthatóan a költőtől ránk maradt tárgyak köré igyekeztünk felépíteni azt a kort, amelyben élt, alkotott.

– *A Magyar Hírlapban Ön egy hónappal ezelőtt azt nyilatkozta, hogy komoly gondot jelent a költségek elbérése. Hogyan sikerült mégis megvalósítani a kiállítást?*

– Nincs ebben semmi titok. Azt is mondhatnám, hogy ez a kiállítás a múzeumi finanszírozás régi formájának a hatyúdala.

A régi forma szerint a minisztérium adta nekünk egyrészt a költségvetést, másrészt pedig a költségvetésen kívül olyan támogatásokat, amelyek egy-egy nagyobb vállalkozás megvalósítására szolgáltak.

Költségvetésünkben a kiállításra fordított összeg – az infláció miatt – az elelőlt húszévinek körülbelül az egytizedére zsugorodott. Teljesen nyilvánvaló volt tehát, hogy egy ilyen nagy kiállítást csak külön támogatásból tudunk létrehozni. A minisztérium összeszedte amit lehetett: a Kulturális Alap legutolsó ülésein még megszavaztak nekünk egymillió forintot, a múzeumi osztály összesöpört a maradványból további egymilliót. Ez nagyjából megközelíti azt az összeget, amennyibe a kiállítás került. A hiányzó részt pedig még valahogyan elő kell teremtenünk...

– *A Művelődési Minisztériumon kívül kaptak még valahonnan támogatást?*

– A Soros Alapítvány segítségével sikerült megjelentetni egy kiállításvezetőt. Úgy is mondhatnám, hogy egy „képeskönyvet”, amely bevezető Petőfi világába, a magyar irodalom világába. (Azért használtam azt a kifejezést, hogy „a magyar irodalom világába”, mert korábban is voltak hasonló kísérleteink, s ez a sorozat negyedik része.)

Meggyőződéseim ugyanis, hogy az a jó irodalmi kiállítás, amely nemcsak látványos, hanem olvasmányos is nyújt.

– *Akkor Ön most elégedett?*

– Akkor lennék igazán elégedett, ha a kiállításához több ilyen jellegű olvasmányt is sikerült volna biztosítanunk.

Van nekem két álomom, amiről nem mondom le. Az egyik Petőfi relikviáinak egy tudományos, hiteles, de mégis népszerű és olvasmányos katalógusa. Kezde például szülei képével, s végzve mondjuk azzal a karosszékkal, amelyben őt Orlai Petrics Soma röviddel halála előtt lefestette. Ez a katalógus nem újdonosság, hanem egy 90 éves adósság törlesztése lenne. Ezek a tárgyak még a századfordulón kerültek a

Petőfi Társaság birtokába. Itt-ott megtalálhatók a leltárkönyvekben, történeteiket azonban egészen aprólékos filológiai munkával kell összegyűjteni. Soha nem lehet tudni, hogy melyik adata mikor lesz szűkség... Mondok egy példát. Itt van Petőfi dolmánya, amely a kiállításon is szerepel. A Barguzinba utazó amerikai antropológusok indulás előtt lemérték azt, s ezzel akarták igazolni, hogy a csontváz és a dolmány összetartozik. Csak azt nem kérdezték meg, hogy mikor és hogyan került a dolmány a birtokunkba. Ha megkérdezik, elmondtuk volna, hogy 1922-ben került muzeális leltárba. A hagyomány azt tartja, hogy ez Mezőberényben Petőfié volt. 1849 és az átvétel között azonban 74 év telt el. Hogy ez mennyire hiteles, azt döntse el bárki...

Minden tárgynak megvan a maga története. Egészen csekély azonban azoknak a száma, amelyekre azt lehet mondani, hogy az valóban Petőfi birtokában volt. Ezért fontos egy minden egyes tárgyat képszerűen megjelölt, annak pontos leírását, történetét is tartalmazó könyv kiadása. A munkálatok már folynak, gyakorlatilag egy-két hónapon belül kész a kézirat. Most keressük azt, aki hajlandó áldozni erre a célra.

A másik tervezett kiadvány szorosan kapcsolódik az időszak kiállításokhoz. Lényegesnek tartanám ugyanis, hogy összegyűjtsük a Petőfi körül keletkezett legendák dokumentumait – a múlt században kialakultól egészen napjainkig.

Célunk, hogy bárki hozzáférhessen, forgathassa.

– *Forráskritikával ellátott összeállítás lesz, vagy egyelőre csak egy dokumentumgyűjtemény?*

– A kettő határán lenne. Ha forráskritikával adnánk közre, az hosszú évekbe telne. Úgy vélem, egy tudományos igényű bevezető kíséretében ezek a szövegek önmagukért beszélnek.

– *Gondolom, nem fordul elő túl gyakran, hogy az állandó kiállítás két időszak kiállítással együtt nyíljon...*

– Valóban, ez egy rendkívüli helyzet. Ma nagyon nagy az érdeklődés Petőfi élete, a halála után keletkezett legendák és a barguzini események iránt. Petőfi lázba hozta az országot. Bárhová megy az ember, ha megtudják, hogy honnan jött, az első kérdés: mi van Petőfivel.

A sajtó számára eddig sajnos csak a szenzáció volt a fontos, a hirtelen és gyors sikerek. A kérdéssről ezért akartunk összefoglaló képet adni a látogatóknak. Úgy gondoltuk, hogy két időszak kiállításon bemutatjuk a Petőfi halála után keletkezett legendákat és a „szibériai Petőfi-legenda” nyomában eredő barguzini ásatást. S ha az előbb a kiadványokról beszélünk, itt mondom el, hogy jó gondolatnak tartom, hogy a Múzsák Kiadó vállalkozott a barguzini ásatás történetének megjelentetésére. A kiállítást rendező régész által írt könyvet itt is fogják árusítani.

– *Nem okozott-e feszültséget az intézményen belül az időszak kiállítások, így különösen a barguzini feltárást bemutató fotókiállítás megrendezése?*

– Én kifejezetten szorgalmaztam ezt a két kiállítást, mert úgy érzem, hogy kötelességünk a magyar múzeumlátogató közönséggel szemben, hogy képet adjunk ezekről a jelenségekről – függetlenül attól, hogy a kutatóknak mi erről a véleménye. Voltak, akik elleneztek a kiállításokat, de nagyon hamar megértették, hogy ez olyan ügy, amely mindenkinek jó. A nagyközönséget is tájékoztatja, s ugyanakkor a múzeumba vonzza a látogatóknak azt a részét is, amely egyébként a nagy, az állandó Petőfi-kiállítás talán nem nézte volna meg.

– *Meddig láthatják az érdeklődők az időszak kiállításokat?*

– Körülbelül egy évig tekinthetők meg, és akkor átadják helyüket a magyar irodalomtörténetet bemutató állandó kiállítás folytatásának.

– csóti –

Motó: Ha korpa közé keveredsz, mérgezd meg a disznókat

(A szerző)

Előttünk májfoltos kezű, szemüveges, a megaláztatásoktól, létküzdelemről ráncos arcú, ősz öregurak, asszonyok és a hatalommal visszaélve meggazdagodott, harcias daccal, muszáj góggal felvetett fejű, állkapcsot keményen összeszorító, tokát eresztett elvtársak.

Mögöttünk boka fölött lobogó, kamaszosan kinőtnék tűnő nadrágban, kitömött vállú, lötyögő zakóban a fiúk, zöld, piros, kék és címkékkel, feliratokkal díszített kicsinyke hátizsákokkal a lányok.

Előttünk és mögöttünk öregek és fiatalok sétatífáknak, ügyködnek, munkálkodnak, tervezgetnek.

Mi meg itt állunk közöttük. Mi, a középnemzedék értelmisége. Kettős szorításban. Egyrészt a legtöbb párt és szervezet a nemzeti zászló lobogtatása és saját jelvénye kitűzködése mellett, gyakorta legfontosabb programjával az öregekkel (nyugdíjasok) és fiatalokkal (tanítók) foglalkozó gondokat emlegeti. Másrészt a „hallgató többség” munkásait és földműveseit érintő kérdés-csomagokat darálja imamalomként.

Tehát itt egy réteg: sem nem fiatal, sem nem öreg és még ráadásul értelmiségi foglalkozású. Vagyis egyszerűen: citoyen, (állam)polgár.

Minden népcsoportnak szüksége van egy vezető értelmiségi rétegre. Nekünk is, a trianoni határok utáni magyarországi magyaroknak. De több mint negyven éve a magyar szellemiségtől idegen, ránk kényszerített politikai ellenszélben élt értelmiségünk (is). Most pedig úgy tűnik ennek a rétegnek egyes középkorú tagjai ismét kénytelenek lesznek olykor félreállni a politikai és társadalmi változások közepette. Hogy miért?

Mert valójában igen kicsiny réteg a polgári értelmiségünk és közülük is egy középkorú része kezdi elveszíteni hitét a nagy érvényesülési tolakodást látva, holott most kellene értelmiségi szerepét betöltenie, hisz ereje teljében van. Ez a középkorú polgári származású réteg egy négy évtized óta mestersegesen elsorvasztott, szellemiségét kínkeservvel megőrzött generáció utóda. Honorációrok, értelmiségi foglalkozásuk vagy ha jobban tetszik lateinerek, értelmiségi pályán vergődők utóda. A hazai fináncparancsuralom új típusú elitje pedig egyre fokozó kultú-

Tessék mondani

Szörtyy László rovat

Nélkülük is megy

raellenességgel taszigálja ezt a polgári középkorú értelmiséget is, anyjuk, apjuk után, az elburjánzó merkantil szellemiség jegyében, a társadalmi érvényesülés peremén. Amint sok esetben telette karrierizmusból, anyagi haszon-szerzésből a ma már nyugat-európai szlogeneket hangoztató technokrata réteg apja, anyja, az alkalmazkodásban trenírozott államapparátus funkcionárius gárdája, a mai polgár-értelmiség apjával, anyjával.

Ennek a mai középnemzedékhez tartozó citoyen-értelmiségnek egy része tehát gúzsba kötve, kettős szorításban kell hogy mocorogjon, mert európai, humanitárius szellemiségük fellegetben élnek, gyalogjáró szerencsével. Mert egy szellemi közösséghez tartozónak vélhetik magukat, melyet nagyjából közös tudás, ismeretanyag, értékrend, nevelés, közös, ismert tradíciók kötnek össze. Mert kór- és kortánúk. Ők azok a tanúk, akiket szintén nem lehet és nem lehetett elhallgattatni. Akik legényeként, leánykaként megtapasztalhatták az 1945-49 közötti időt, aztán '56-ot, '68-at és a hetvenes évek elejét, végét.

Akik részt vettek valami módon az ellenzék évtizedes tevékenységében, terjesztették, olykor írták a szamizdatokat, részben vagy teljesen fel kellett hagyniok hivatásuk gyakorlásával, néha el is bocsátották őket, felvonultak a Lánchídon, a Bem- és Petőfi-szobornál, gumibotozták őket, lehallgatták a telefonjaikat, aztán adandó alkalommal beléptek az első százak között az MDF-be, SZDSZ-be, a Hálózatból át-léptek, beléptek a kiscsapatokhoz, szocdemekhez és most csak lesik, amint kivágnátok a ruhácskában egy operett-színész nő vagy tört arcú aggastyánok reklámozza az ellenzéki múlt eredményeként széteső pártállam utáni szabadságot, és olvassák, hallják, látják, amint a pluralizmus ernyője alatt egymásra húzzák a vizes lepedőt.

Aki pedig ezt szóvá teszi, azt kiszo-

rítják a hétköznapi nyomorúságunkat megváltoztatni akaró munkálkodásból, sőt, értelmiségi nyavalygásnak nevezik egyesek (újságírók is!) az effajta moralizálást, mondván; talán az egy-párti bénaságot kívánják vissza?

Erről ugyan szó sincs, csak éppen egy liberális, nemzeti és európai gondolkodás jegyében, amikor a zsidóság, a mélymagyarkodás, fajmagyarkodás, a kapitalista rendszer visszaállítását ravaszul kigondolt politikai demagógia, a kapitalista restaurációt elősegítő jobboldali erő vádjai kezdenek a „fecske felszínen” úszkálni, akkor állj!-t kell parancsolni a csáscsógóknak, a sámliszónokoknak. A középkorú értelmiség egy része pedig darab ideig mondogatja az „állj!”-t, aztán elhallgat.

A népi bölcsesség tudta egykoron; azért kell beoltani a vad erdei fákat a falu határában, hogy később termő gyümölcsöt adjon a faluban élő utódoknak. És nem nézte, aki a fát oltotta, hogy az az övé lesz, mert érdek nélküli közösségi gondolat vezérelte, közös mentálhigiénés gondolkodás készítette erre. Ezeket a beoltott fákat vágják ki vagy hagyják pusztulni, pedig termő gyümölcsöt is adhattak volna.

Talán a mai középkorú értelmiség egy részét ezekhez a falvak határában, erdőben beoltott fákhöz kell majd egyszer hasonlítani? Ugyanis ők azok, akiket korábban félrelöktek, mert nem hajlott a gerincük a pártállam, hol korbáccsal (börtönrel), hol mézesmazzaggal irányítógatói előtt, ők még ott álltak '56-ban a munkás és paraszt kortársaik mellett a forradalomban és nem lettek ügyeskedő újhulámlavosok, akik az elmúlt években (évtizedben?) MSZMP-lovukról igyekeznek, szellemi eltévelyedésről dadogva, átnyergelni valamely nyerőnek hitt új párt-lóra.

A középkorú értelmiség egy része ilyen tanú, és a tanú mindig kellemet-

len. Sajnálni nem lehet őket látszatra életerős koruk miatt, ahhoz pedig nem elég fiatalok, hogy manipulálni lehessen őket.

Maradnak beoltott fák az erdőben vagy ha úgy tetszik, katonák, akik megkapták a kiképzést, de a bevetés elmarad, viszont a fiatalóságukat, olykor a családi életüket elveszítették. Az ember közösségi lény, aki társaság (társadalom) nélkül szellemileg beszűkülhet. Ilyen magába forduló szellemiséggé válhat majd több tízezer középkorú értelmiségi, aki most már egyéni képességeit az ország hasznára is gyümölcsözteszethetné? Mert a gén nem válik vízzé, ahogy okult barátom, Bába Iván szokta volt mondani.

Ennek a mai pártállamból demokratikus szellemiségű társadalom felé dadogva, botladozva haladó országunknak még legfelsőbb szintű irányítói sem foglalkoznak azzal, hogy az emberben, belül, milyen törvények uralkodnak, nem foglalkoznak azzal, hogy az ember magában hordozza korának adott évtizedeiben a kozmikus világot. Az egyszer megélt földi élet tapasztalatait adja tovább sarjadékának. Csakhogy a katonailag most már végleg szétesett keleti tömbben több mint negyven éve nem építettek szellemi hidakat, melyek minden japán festményen megtalálhatók szimbolizálva a lét és nemlét, az egyik generációból a másikba átvezető utat. Ennek az lett a következménye, hogy leépült a kelet-közép-európai ember szellemisége, köztiük a miénk is.

Mert hódítani és téveszméit minden eszközzel terjeszteni akarta egy európai civilizációtól távol eső, lélekeben és emberségben a saját néptömegétől is igen csak eltérő gondolkodású politikai elit. Ez a totalitárius demagógia sodorta el a magyar polgári értelmiséget is és módosult eszközökkel, cifrázott jelszavakkal sodorja félre olykor most is a szemlélődő, töprengő, etikai, erkölcsi normákban gondolkodókat. Az alkotó energiájának teljében lévő értelmiségi középnemzedékhez tartozókat. Mit kezdhetnek ilyen helyzetben ők a közéleti cselekvéshez szükséges képességeikkel?

Nélkülük is megy országnyi szeke-rünk előrefelé? Talán bízzunk a költőben? „És a négy ökör lassacsán ballagott”. De már „lassacsán” ökök sincs, amelyik húzná a magyar szekeret.

Györfly László

Posztumusz Kossuthok

A rendszerváltás küszöbén osztották ki a posztumusz Kossuth-díjakat. Egyebek között Latinovits Zoltán, Őze Lajos színészek és Huszárik Zoltán filmrendező kapták e nagyon kései elismerést. Miért csak most, volt-e ennek értelme? Szerintem nem. Valószínűleg a kormány lépésével tagadta meg a múlt díjkiosztásainak politikai gátlaműsorát. Az tény, élvonalbeli lista volt ez az élők is, mert most először olyanok vehették át a Kossuth-díjat, akiknek kizárólag szakmai teljesítménye volt az értékmérő, így korábban szóba sem kerülhettek. A pályafutás viszont visszatetsző. A holtak életükben nem sokra tartották e művészeti díjakat, igaz őket sem a díjazók. Őze Lajos egykor úgy fogalmazott, hogy a kitüntetés olyan mint a bomba. Vagy hülyét vagy ártatlant talál el. Igaza volt. Mert, bár tudjuk, hogy sok arra érdemes művészt is kitüntettek az elmúlt években, de ehhez ez kevés lett volna. Igazodni is kellett. Akik az igazodás helyett az eligazodást vagy a közönség eligazítását választották, nem rúghattak labdába. Se Huszárik, se Őze, se Latinovits. És sorolhatnánk tovább. Mi volt a bűnük? Mást akartak. A dilettáns kiváltságosok helyett a közönségi színészek, a tehetség és a minőség forradalmát. Nem sikerült, mert nem sikerülhetett. De változnak az idők és ahogyan Esterházy Péter írta korábban megjósolta, sohasem lehet tudni mikor lesz két fekete pontból egy piros. Eljutottunk tehát idáig. Milyen áron? Költők, írók, művészek és tudósok önkéntes vetettek véget életüknek, vagy szívük adta az árat, de a végeredmény ugyanaz. A korai és tragikus halál. Ők a nemzet díjazottai voltak, a többségé. Kár tehát még gesztust is tenni egy-egy posztumusz díj odaítélésével, a múlt megszépítésével. A kitüntetések annyira devalválódtak, hogy ettől sem a díj, sem Latinovitsék nem lesznek többek. S ha akkor úgy történt, ahogy történt, maradjon csak Latinovits is „érdemes beteg”, ahogy ő nevezte Erdemes Művész címet. Az értékek és nem a kitüntetés az időálló. Hűtem szerint ők legszívesebben visszaküldenék a díjat a feladóknak.

Varga Zsolt

Balázs Tibor

CSILLÁNAK

Talán a lélek röpterén
hol vadludak szeme
vándorol éjnek éjjelén
s tülbuzog a zene,
talán álmaink kőbe-zárt
leheletén szíved
csillag-pályákat kitalált
– úgy ejtem a neved.

ANYJÁNAK, MESSZIRE

Van itt is egy virág,
erdőben, ölben, ő-ben,
akad itt is patak,
a kőben.

És anyanyelv-világ
az anyanyelv-időben,
gyermekláncfű-szavak,
erdőben, ölben, ő-ben.

SONG

Csak te légy velem, Arabella,
ha dögrováson a sereg,
és sikíts reám Arabella,
hogyha a halál sesteteg,
csak te ne menj el, Arabella,
mikor így szétszéled a nyáj,
csak te jöjj vissza, Arabella,
hahogyha elmened muszáj.

A látható beszéd

Hát, Szolzsenyicint olvasunk megint!... Istenem. És közben alig múlt el harminc év. Ilyen semmi kis harminc évekből áll össze... az életünk. Negyvenöt év, hetven év, hetvenhárom év. Kinek, mennyi. És lehet-e félbehagyni a nagy kísérletet?

Próbálok visszaemlékezni arra, hogyan olvastuk annak idején az Ivan Gyenyiszovicsot. Mintha tilosban járnánk. Valami szent borzadállyal, borzongással, de nem vagyok benne biztos, hogy azzal a biztos tudattal: ami elmúlt, az elmúlt. Most, amikor ezeket a sorokat írom, szándékosan nem keresem vissza azt a régi könyvet, az emlékeimből akarok élni.

Emlékszem tehát a vitáinkra is, ame-

lyek a körül forogtak, hogy vajon hol lehetett könnyebb: egy fasiszta koncentrációs táborban (Arbeit macht frei), vagy egy kommunista koncentrációs táborban (Glavnoje upravlenije iszpravityelno-trudovih lagerej – Javító Munkatáborok Főigazgatósága –, röviden: Gulag); könnyebb – lelkileg. A készleges kritikákkal szemben akkor én azt mondtam: az előbbiben talán könnyebb lehetett, hiszen az oda bezártak szembenálltak az őket elzáró ideológiával, míg... a Gulagon szenvedők talán még akkor is hittek. S ha hiszek abban, aki engem gyötör, az talán a legrosszabb. Mentségemre szolgál, hogy akkor még nagyon fiatal voltam, kevés élettapasztalattal. De hát úgy látom, nálam nagyobb tapasztalattal rendelkezők is beleestek ebbe a hibába, mint például *A pokol tornáca* című nagyregegy egyik hőse, a torzonborz szakállú Lev Rubin.

„Azért, mert mi személy szerint hajó-törést szenvedtünk, azért, mert a mi sze-

mélyes sorsunk rosszul alakult, hogy engedheti meg egy férfi, hogy megváltozzék... Annak a pokoli kommunizmusotoknak a diadaléért erőszakot teszel magadon: hinni akarsz, de nem hiszel!” Hinni, hinni, hinni. Csak a hit, és semmi más. De miben hihetett Ivan Gyenyiszovics? Hogy tévedésből van ott? És hogy ez a tévedés ki-ja-vit-ha-tó?

Mintha Naptha és Settembrini folytatná megkezdett vitáját, a Varázshegytről a pokol tornácaról szállva alá. A „saraska” kiemelt hely, szakemberek gyűjtőhelye, mintegy megtestesít a nagy szovjet humanizmus tudomány iránti elkötelezettségét. (Szovjetek plusz elektromosság egyenlő kommunizmus.) Az új világnak tökéletesebbnek kell lennie, mint a réginek. Tökéletesebb lehallgató készülékek, tökéletesebb regisztrálók, tökéletesebb megfigyélők. Mennyivel könnyebb lesz például megtalálni az illegális telefonálókat, ha láthatóvá tehető a beszéd. Ha az emberi hangról is térkép készíthető, ha olyan lesz, mint valami hangos ujjlenyomat, amely némán árulkodik.

A technikai problémák arra valók, hogy a szakemberek megoldják. A szakemberek figyelmét nem szabad elvonni. Ők összpontosítsanak! Vajon ez megint egy erkölcsi kérdés? Rab és rabtartó tökéletesen zárt rendszere? Ahol a fogoly egy minden görbülte a nagy egész szolgálatában áll?

Rubin valamikor nagyon szerette az „németjeit”, de szeretete beármékolódott – mint mondja. „Még ez a pártönkívüli, lágy Max is... vajon nem osztózik a felelősségben ő is a hóhérokkal? Hisz nem akadályozta meg őket!” Nyerszin meg azt feleli erre: „...ahogy te meg én nem akadályoztuk sem Abakumovot, sem Siskint-Miskint”. Hát vajon tényleg, nem ez a rabot és rabtartót összefűző szétszakíthatatlan acéllánc (sztalnaja cep, lásd még Sztálin)? Szolzsenyicint olvasok. Még nagyon az elején vagyok az 771 oldalnak, de nem tudok parancsolni izgatottságomnak. Ó, igen! Az ember hangja... Amikor valóban látható.

Kocsis L. Mihály

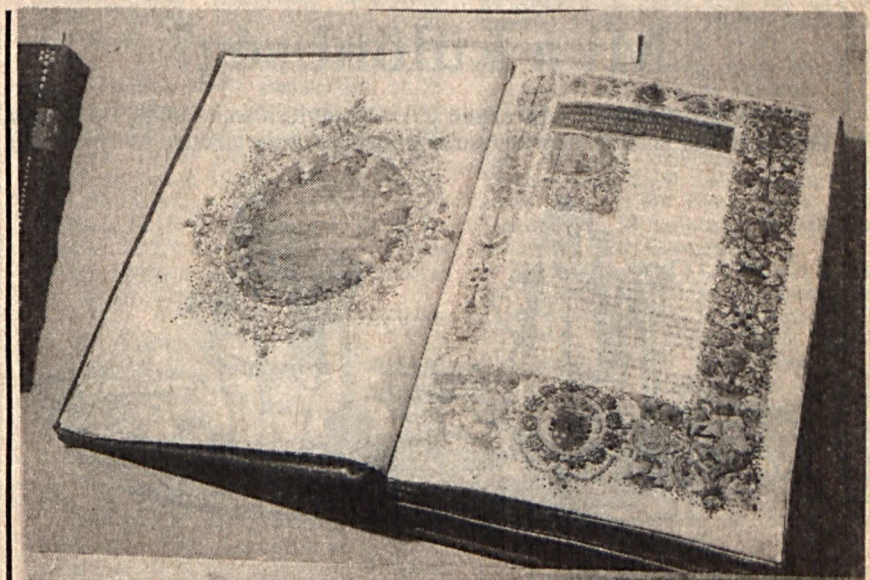
Könyvespolc

„Csupán élni akartunk”

A. Prisztavkin: A félelem völgye

Bevagonírozott gyerekek indulnak az éhező Tomilinóból (kis sáros zug a Moszkva környékén) az „ígéret földjére”, a Kaukázus lejtőire, Berezovkájába (valójában Dej Csurt!), ahol Sztálin elvtárs boldog gyermekkort biztosít majd nekik. „A menhelyi árvaikat csupán arról felejtik el felvilágosítani, hogy a számukra kijelölt festői vidék az erőszakkal kitelepített csecsenek (bőszörmények!) ősi hazája s ez a nép nem mond le szülőföldjéről. A történet a szerző személyes élményein alapul, s ez a regény bizonyára utolsó kiáltása a pusztába, hogy az akkori társak közül egy is visszakialtson. „Hiszen fél ezren utaztunk azon a szerelvényen! Hát legalább valaki, akár csak egy a megmaradtak közül hallja meg szavaimat, hiszen később sokan, a szemem látára is egy részük tűnedezni kezdtek, pusztulni azon az új földön, ahova vittek bennünket. „Rettenő a gondolat: csaknem egyedül maradt meg mindnyájuk közül? A válasz mindvégig várat magára. Prisztavkin „megrázó regénye” a sztálini nemzetiségi politika ellen tiltakozik. Megrendítően, művészi módon. A félelem völgyéért a szerzőt Állami díjra érdemesítették. Rab Zsuzsa művészi fordítása csak fokozza a regény erényeit. A borítótér a tipográfus Romhányi Katalin értő munkáját tükrözi. A mű a Magvető Könyvkiadó gondozásában látott napvilágot, 1989-ben.

– Bayer –

Legrégibb nemzeti kincseink egyike: Mátyás kódex

(MTI-fotó)

LILLIPUT

● gyermekvilág

MESKETE

Marin Sorescu

A pórul járt sárkány

Na már most: van egy ötletem, miként lehet szerezni egy tálot. Tépjen mindenki egy marék kővet a szép, hűvös völgyben jövet. S addig sűröngjön-forogjon vele, míg végül még a levegő is szénaillattól szédül.

Nem látjátok a fű milyen buzgon ontja az illatot, megszédít vele tudom, mindenféle állatot. A mesék paripái is, melyek valahol a közelben legegésnek, elbódulnak. És előbb-utóbb felénk tódulnak, mintha mágnes vonzana őket. Nézzétek, már el is lepték a mezőket: tűz, szász, egy hatalmas ménes. Nem volna elég nekik ezer pajta.

– Válassz közülük egyet Jóska, rajta.

– Ez a legkevesebb – mondta öntelten Jóska –, azt választom, amelyik a legkevesebb. A legkisebb királyfi is mindig a legrosszabb gebére vár. S jól jár.

Leülénk hát egy fatökre, s váránk, majd meggebedünk, de csak nem akart jönni a gebék. Végre valami furcsa hang szállingózott felénk, de ha az ember a hazugsághoz erőt merít és neki kezd, akkor sem állíthatja az ilyenről, hogy nyelés. Inkább erősen macskanyávogásnak tekinthetjük. Végül mégiscsak egy lóhoz hasonlatos valamit fedezett fel a tekintetünk: öreg, göthős, kopasz gebe rogyadozott a mezőn, csak úgy haladt, ha a szél taszította.

– Ez a tálot! – kiáltotta védelmezőn Jóska, akinek vitézi kedvét a látvány felszította. Szilajul felpattant a lóra, de az egyet nyekkent s felfordult, alig tudtuk Jóska kizsedni alóla. Nagy nehezen mégis feltárogattuk, s indultunk tovább, hátulról taszítottuk a lovát, mint egy defektes kocsi. Abban reménykedtünk, hogy megyünk így egy kicsit, mondjuk amíg az első dombot elérjük, ott majd megrázza magát a gebe, és tálotossá változik.

De elhagytuk már a századik dombot, s még mindig nem gondolta meg a dolgot a ló. Hát, ez nem nekünk való: ha nem pihenhetünk, nem chetünk, bizony, tovább nem mehetünk a fáradságtól, mindjárt azt sem tudjuk, hogy a mesét eszik vagy isszák. Pihenünk hát, ennénk is – de üres az izák. Pedig milyen jól fogna most egy kis libasült... Gyerekek – kiáltok hangos szóval –, megmenekülünk egy asszociációval: „Ha majd baj ér, vedd e tollat...”, így mondta, emlékeztek a liba. Jó, hogy eszembe jutott, most már nem lehet semmi galiba.

Erzitek a pompás illatot? A nap sugarain, mint nyáron, pirul valami, a sístergését is egészen tisztán hallani. Szájunkban összefut a nyál. S a láthatár kemencéjéből máris repül felénk egy tál. A ludak küldenek nekünk... sült kacsát!

Percek alatt dagadtra tömte mindenki a hasát. Epp jókor, mert megremegett a levegőt egy félelmetes hangorkán, mintha oroszlán üvöltött volna, ahogy kifért a torkán. „A sárkány volna?” Nem azért kérdem, mintha fél-

nek, de jó tudni. Mert minden inog, reng, és ide én csak óvatosan merészkedek, mint földrengés idején. Gyerekek, ti menjetek félre, és játsszatok vagy nézzetek engem, miként indulok – csöppet sem félve! – párbajra. „Hol vagy, sárkány, hol vagy te átok”, kiáltom, mert valahol van, de semmit se látok. „Épp az orrod előtt, a két tölgyfa mellett”, feleli a sárkány, s felém hajít egy szemüveget. „Na, ne moccanj, ne szaladj, rögvést jövök, és legyőzlek sebtében, ahogy írva vagyon ez a mesékben”. De mikor éppen indultam, rém szót Jóska feldúltan: „A világ mindjárt összedül, hát te csatába mész ló nélkül!” Tényleg, ez igaz, no, de zavarban voltam: a tálotunk ugyanis fektült tovább félholtan, s még mindig gebeként. Gyorsan döntöttem, s eként: hogy ne menjek nélküle, hátamra vettem a lovat. A sárkány, persze, magas lóról ágált.

De ahogy megpillantott minket, ijedten hátrált. Lehetett bármilyen nagy és erős sárkány – megrémítette egy ilyen látvány. Hiába, bonyolult volt a rejtély, a kérdés fogas: „melyik a ló és melyik a lovas?” Ennyit kérdett, s összeesett. A fűben hátrát nyekkent, s még rúgott egy keveset. „Meghalsz harc nélkül, ez milyen álláspont, milyen nézet?” „Meghalok, felelte a sárkány, s az égre nézett. Nagyon megijesztettél, végzetes szívroham ért, a sírba tétél!”

Na és most, hogy véget ért a bonyodalom, következne a tündérekisasszony-nal a lakodalom. Ideköltözött palotástól, hogy végignézze a viadalt. Most nagyon boldog, hogy learattam a diadalt a harcmezőn. Szívesen nyújtán nekem a kezét, s egy ilyen gyönyörű tündér jó parti is volna, ez nem balga beszéd. Lenne egy világgraszáló lakodalom, mindenki részt venne rajta, az volna ám a sokadalom. Meghívnam a hegyeket, a holdat, a napot. De tudjátok, ezek a dolgok a mesét elnyújtják, ezért hagyok csapat, papot.

Most, hogy a legveszélyesebb sárkánytól megmentettem, búcsúzó a tündérekisasszonytól, megyünk utunkra mind a ketten. Ti csak ne viseljétek gondját kéretlen, ne féljétek, boldogul ő egyedül is az életben. Ne fájjon a fejünk most miatta, gondoljunk inkább az otthoniakra, s forduljunk meg. Melyik úton is jártunk erre-felé jövet? Ez az, mintha naponta itt járt volna el a posta, a lábunk az utat olyan simára taposta. S a szél is, mely a fák lombját összezilálta, lábunk nyomát teleszította a holdról származó aranyporral. Azért, hogy, ha felednénk hol jöttünk, hát visszataláljunk, mert ugye öregszünk, s a feledés együtt jár a korral. Es azért, hogy ez az út a holdfényben fényesebben csillogjon mint a Tejút – túlgyen minden tündököl csillagon.

Sz. G. fordítása

Mi a különbség?

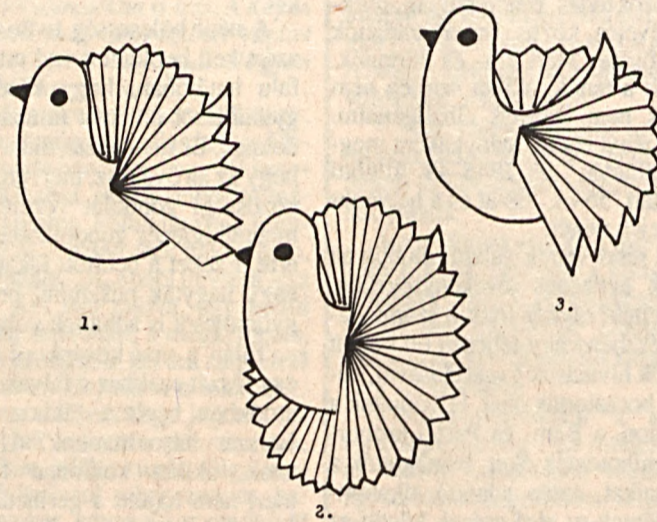
A két rajz első ránézésre szinte teljesen egyformának tűnik. Ha jobban megnézzétek az ábrákat, nem kevesebb, mint hét eltérést találtok. Melyek ezek?

(Megoldás: sapka, inggombok, ingzseb, nadrágzseb, cipő, ásó, derékszíj)

Szobánknak kellemes, hangulatos díszei lehetnek a vékony cémaszárra vagy horgászszinorra felfüggesztett, papírból készített madárkák. Készíthetünk fehér színűeket, színeseket, tarkákat – de vigyázzunk, a bútorunkkal, tapétánkkal vagy festett falunkkal harmonizáljon. Amennyivel kellemesebbé teheti környezetünket, legalább annyira el is ronthatja egy rosszul megválasztott összeállítás: például nagy mintás, színes tapétához a tarka madarak. Ilyen esetben legyen a madár színe a tapétával harmonizáló színű vagy fehér.

Szükségünk van papíra, ollóra, ragasztóra, filctollra és függeszítőszinorra. Az elkészítése igen egyszerű: a négyzet rácson rajz alapján nagyítsuk ki 2 centiméterszer 2 centiméteresre a négyzeteket (természetesen nagyobb is, kisebb is lehet, de az arányokra ekkor jobban kell ügyelnünk!), és a mellékelt ábra szerint rajzoljuk be a négyzetekbe a madarunkat, majd vágjuk ki. Fekete filctollal a szemét, pirossal a csőrét színezzük ki – ezzel kész is a teste. Pontos munkát követel a szárnyak elkészítése, hiszen ennek a papírmadárnak ez az igazi dísz. A rajzunkon jelölt helyen kivágjuk a bujtatásra alkalmas nyílást, ami 2,2 centiméter.

A szaggatott vonal szerint vízszintesen vágjuk, ha az 1-es és 2-es számú madarakat, függőlegesen, ha a 3. madarat készíthetjük el. Ezután egy A/4-es nagyságú írólapot a rövidebb oldalánál elindulva két centiméterenként harmonikászerűen kell összehajtogatnod. Ha ezzel is elkészültél, átfűzd a nyíláson a hajtogatott szárnyat, majd „kibontod” és a széleit papíragasztóval egymáshoz erősítet. Ha a középső madárkát készíted, akkor kétszer ekkora ilyen összehajtogatott papírlapra van szükséged, melyeket már előre összeragaszthatsz a keskenyebb széleknél.

Ezután nincs más hátra, mint zsinórt fűzni a madár szárnyába és egy jó helyet keresni a szobádban vagy kistestvéred szobájában a papírralakáknak.

(gergelics)

Tavaszelő

Nádirigó jelre új tavasz ha nyit, megifjul a nádas, „kara-kara-kitt”.

Tücsökmadár pirreg, friss tavasz ha jár, áttört-zöldben játszó már a kákaszár.

Fülemüle-sitke, énekes poszát, csergi új-tavasznak locska ritmusát.

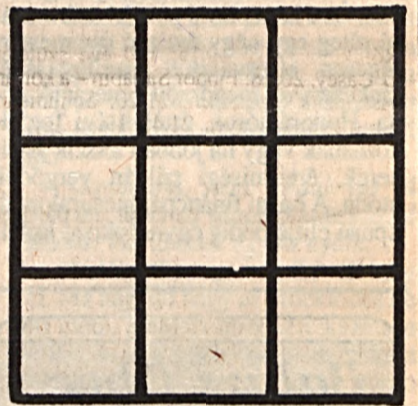
Bayer Béla

Rejtvény

A mellékelt négyzet rácsonba kell beleírni 1-től 9-ig a számokat úgy, hogy minden irányban azok összege 15 legyen! Tehát vízszintesen, függőlegesen mindhárom sorban, illetve átlósan is 15-öt kell kapnod.

Beküldendő a kitöltött ábra az alábbi címre: Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. 7100. Beküldési határidő: 1990. április 6. A helyes megfejtést beküldők között könyvtulványokat sorsolunk ki.

– cs

A „bölc” bagoly

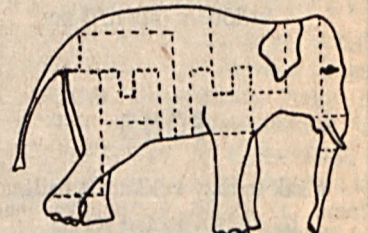
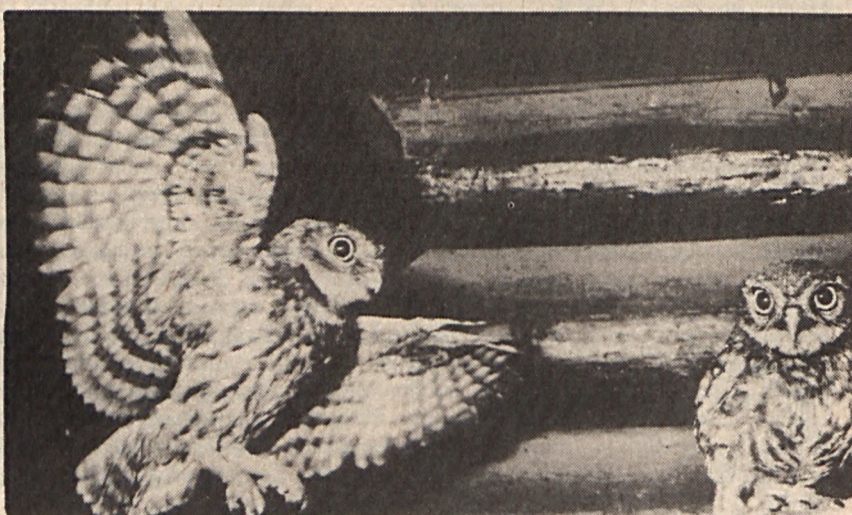
A madárvilág egyik legérdekesebb csoportját képezik a baglyok.

A környezetünkben élő, talán legismertebb a kuvik, ez a 20–22 centiméteres kis madár. Igazi éjjeli bagoly. Mint a legtöbb bagoly, nappal igyekszik elrejtőzni, valami nyugalmat adó sötét faodúba, padlászugba, esetleg a lombok sűrűjében. Az igazi élete napszálltakor kezdődik. Ilyenkor megélnékül, előjön rejtékelyéről, ami azzal kezdődik, hogy elfoglalja vadászterületének legkiemelkedőbb helyét, facsúcot, kéményt, háztetőt, antennarudat, s onnan les minden mozduló vagy lapuló zsákmányra. Ha bármilyen mozgást észlel, azonnal élénken reagál rá, a fejét arrafelé fordítja, s érdekes, csavaró mozdulatokkal követi, közben-közben hajbókoló mozdulatokat tesz. A baglyok szeme mozdulatlan, ezért a fejüket fordítják a megfigyelés irányába.

Táplálékát kisebb emlősök (egér, cickány, denevér), valamint rovarok (cserebogár, sáska, szöcske) képezik. A kuvik Dél-Európában közkedvelt madár, sőt Görögországban, az ókorban Athéné istennő szent madaraként tisztelték. Ezt úgy érdemelte ki, hogy együtt „lakott” az Akropoliszon a görög istenekkel. Mivel a nappal csendes pihenéssel töltötte, a csendes, elmélyült elmélkedésnek, a bölcsességnek, a tudományak a jelképévé vált.

A kuvik a legtöbb bagolyhoz hasonlóan zárt helyen költ, faodvakban, épületek tetőzugaiban, romok között. Márciusban már rendszerint lerakja 4–5 tojását, amelyek alá semmit sem tesz. Egy hónapi fejlődés után a fiókák szárnyra kapnak. A kuvik általában ragaszkodik a helyhez, ahol egyszer megtelepedett, s ha az ember nem zavarja, éveken át megmarad, sőt utódai is a közelben telepednek meg.

Képekön: párjához hazatérő kuvik.

Múlt heti rejtvényünk megfejtése az indiai elefánt volt. A mellékelt ábrán szerint kellett összeállítanod a feldarabolt rajzot, hogy megkapjad ennek a nagy testű állatnak a képét.

Nem áprilisi tréfa...

Köszöntjük

ÁRPÁD

nevű olvasóinkat

Árpád nevünket egy régi magyar személynevből a 19. században újították fel Árpád fejedelem (i. sz. 889–907) tiszteletére. Az ápra köznévre utaló régi magyar Árpá személynév -d kicsinyítőképzős származéka, de lehet egy feltételezett árpád (=árpácska) szó személynevesülése is. De származatjuk nyelvtörténetesek az iráni Aripata névből is.

Március utolsó napja még az Akácoké, Ákosoké, Balbináké, Béniké, Benjaminoké, Benjamináké, Benőké, Gujdosoké, Johannáké és Kornéliáké.

A Nap két: 5.26 órákor
nyugszik: 18.11 órákor

A Hold két: 7.39 órákor
nyugszik: -

Több órás napsütés

Változóan felhős, túlnyomóan napos, az éjszakai, reggeli órákban szórva páras, ködös idő lesz. Az északnyugati, északi szél többfelé megélénkül, néhol megerősödik. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 2 és 7, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 14 és 19 fok között alakul.

Eseménynaptár

90 évvel ezelőtt, 1900. március 31-én született Szabó Lőrinc költő, a huszadik századi lírai költészetünk kiemelkedő formaművésze. Számos verseskötete és válogatott költeményeinek gyűjteménye jelent meg. Művei közül idézzük: „Te meg a világ”, „Különbéke”. A háborús évek tengernyi élménye s új nagy szerelme nagy hatással voltak rá. A felszabadulás után önkéntes szárművésztébe vonult. Eletrajzát – melyet egészen haláláig bővített – „Tücsökzene” címmel írta meg. Megemlítjük még a százhusz szonettből álló, a halott kedvesnek állított „lírai requiem”-jét a „Huszonhat év” (1956) című és „Örök barátaink” című remek műfordítás-kötetét.

A három angol írónő-testvér leghíresebbike, Charlotte Brontë 135 évvel ezelőtt, 1855. március 31-én hunyt el. Világhírű regénye, a „Jane Eyre” (legutóbb magyarul 1984-ben jelent meg) az irodalom remeke: saját életéből merítve egy nevelőintézet poklát rajzolta meg egy angol nevelőnő életútjéről kapcsán. További műveinek magyar kiadása: Vilette (1974), Shirley (1974) és a megható ifjúsági regénye: A lowoodi árva (1972).

A lottó nyereményjegyzéke

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a lottó 13. játékhetének nyerevényösszege a következők: 5 találatos szelvény nem volt. A következő hétre átvitt nettó jutalom összege 10 millió forint, a 4 találatosokra egyenként 333 066 forintot, a 3 találatosokra 1 699 forintot, a kettesekre pedig 51 forintot fizetnek. A közölt adatok nem véglegesek.

A Magyar Demokrata Fórum értesíti az érdeklődőket és vásárlókat, hogy az eddig meglévő MDF-piacok mellett; XIX. ker. Határ út – Parkoló; III. ker. Békaárok – Csobánka tér; XIV. ker. Órs vezér tér – 13-as végállomás; XI. ker. Kelenföld – Vahot út; 1990. március 31-től minden szombaton ismét vásárolhatnak a VII. ker. Klauzál tér – Skála áruháza előtt és III. ker. Komjádi úszóudvarnál lévő MDF-piacon is.

Hosszú életű amerikaiak

Immár 75 év a várható átlagos élettartam az Egyesült Államokban. Hossza 1986-ról 1987-re 73 nappal növekedett – jelentette be az Atlanti Betegség-megelőző Központ. Ugyanakkor csupán a fehérek várható átlagos élettartama emelkedett: az övék 75,6 év, míg fekete bőrűeké továbbra is 69,4 év. Az amerikai nők átlagosan 6,9 évvel élnek többet a férfiaknál. A központ azt is kimutatta, hogy 1987-ben minden eddiginél alacsonyabba süllyedt a halálózási arányszám: abban az esztendőben 1000 lakosra 5,355 haláleset jutott. A csökkenést azzal magyarázzák, hogy sikerült visszaszorítani a halálesetek négy legfőbb okozóját: a koszorúér-megbetegedést, a rákot, az agyérrendszeri megbetegedést és a halálos baleseteket.

A Playboy Tajvanon

A tajvani hatóságok csütörtökön elkobozták az általuk „erkölcsrombolónak” minősített Playboy első tajvani, engedély nélküli kiadásának 450 példányát. A társadalmi moral orozlásvizív harcosai azonban nem voltak elég gyorsak: a magazint március 27-én 50 ezer példányban adták ki, s ehhez viszonyítva az elkobzott pár száz újság nem nevezhető igazán nagy fogásnak. A Playboy tajvani kiadói természetesen rögtön tiltakoztak, s elmaradottnak minősítették a tajvani hatóságokat. Közölték, hogy az általuk készített lap sokkal konzervatívabb, mint a Playboy többi ázsiai változata. Ugyanakkor azt is elmondták, hogy nem voltak hajlandók sötét sávokkal befedni a női kebleket, mert ez szerintük rossz ízlésről tanúskodott volna.

Itt a lyukas kétfilléres

A Magyar Nemzeti Bank közleménye szerint április elsején új aprópénz kerül közforgalomba: 2, 5, 10, 20 és 50 filléres érmeiket bocsátanak ki.

A legkisebb címletű magyar fizetőeszköz alumíniumból készül, átmérője 18 mm, sima szélű, közepén 3,5 mm átmérőjű lyukkal, előlapján a lyuk körül babérokoszorú, körülírta pedig „Magyar Köztársaság” valamint a verési évszám olvasható.

Csak nehogy azt gondolja, T. Olvasó, hogy ez a hír egy lyukas kétfillérest sem ér...!

(SzobI)

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10: Hangszemle. 8.30: Családi tükör. 9.05: Ismét – a jávából! 10.35: Rádiókabaré. 12.30: Világkösör. 13.00: Klasszikusok délidőben. 13.49: Énekeljünk együtt! 14.10: Ipargazdák. 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: A Stockholmi Kamarakörus énekel. 15.00: A világlíra gyöngyszemei. 15.10: Új zenei újság. 16.00: 168 óra. 17.30: A szülőföld muzsikája. 18.45: Szemle. 19.10: Róluk van szó! 19.15: 110 éve született O'Casey. 20.18: Fjodor Saljapin – a kortárs visszaemlékezéseiben. 21.20: Schumann: a-moll vonósnyegyes. 21.45: Hajszálygökörek. 22.00: Hírvilág. 22.34: Európa hangversenytermeiből.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Eladott emberek. 8.30: Színes népi muzsika. 9.05: Hétvége. 10.30: Egy hatpennys fele. 11.05: Tudósítás a Magyarországi-Kína jégkorong-világ bajnoki mérkőzéséről. 11.08: Örökzöld filmmelodíák. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Tudósítás a Magyarországi-Kína jégkorong-világ bajnoki mérkőzéséről. 13.15: Daráló. 14.00–16.55: Magunkat ajánljuk. 14.00: Színről színre. 14.45: Magyarán szólva. 15.05: Tegyük fel a lemezt. 15.45: Lukács Sándor előadói estje. 16.35: Körkörösök, bajnoki labdarúgó mérkőzésekről. 17.05: A hanglemezből könnyűzenei újdonságairól. 17.30: 18 éven felülieknek. 18.30: Körkörösök, bajnoki labdarúgó mérkőzésekről. 19.20: Slágerlista. 19.50: Népdalok. 20.40: Hűs percc az E.A.V. együttes műsorából. 21.05: Csillagvölgy. Dok. műsor. 21.38: A Rádió Dalszínháza. 23.15–0.14: Éjszakai csevegés.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.25: Lionel Rogg orgoná. 9.03: Híres regénye együttesek felvételeiből. 10.00: Hangfelvételek felsőfokon. 11.36: Opera-művészlemez. 12.30: Angol társalgás kezdődnek. 12.45: Alapfokú német társalgás. 13.00: Kíváncsíműsor szombaton. 14.00: Szimfonikus zene. 14.56: Országok, tájak népzeneje. Málta. 15.05: Lemezbörze helyett. 16.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. Kb. 16.45: Rahmanyinov: II. szimfónia. Kb. 17.30: Hangszerszólók. 17.42: Új Bach-kantáta lemezeinkből. 19.05: Mindennapi irodalmunk. 19.35: Beethoven összes zongoraszonátája. Közben: Kb. 20.15: A Corvius Kör. Kb. 20.35: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.15: Eliane Elias dzsesszgyűjtésének új lemezéről. 21.45: Bartók: Hegedűverseny. 22.26: Abafi. Jósika Miklós regényének rádióváltozata.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 7.00: Kezddők a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: A munka világa. 8.35: A hallgatók fóruma. 8.55: Napi kalendárium. 9.00: Hírek. 9.10: Zenés üzenetek. 10.00: Hírek. 10.10: Világ gazdasági magazin. 10.40: Tiszta forrás. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Zenés üzenetek. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.20: A hallgatók fóruma. 13.40: Magyar politikai magazin. 14.00: Hírek. 14.10: Világ gazdasági magazin. 14.40: Tiszta forrás. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni rendezvény. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatók fóruma. 16.30: Gondolatforgató. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Csillagok és sávok. 17.45: Nemzetközi hetilapszemle. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Magyar politikai magazin. 19.00: Hírek. 19.10: Hazai napló. 19.40: Egy hét Kelet-Európában. 19.50: Hétvégi levél. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó.

RTV

rika a nők számára. 19.30: Hírek. 19.40: A szenvedély gyümölcsei. 20.30: Körözés. 22.00: Híradó. 22.40: Ezeréves íkrek. 0.10: Könyvismertetés. SATI: 7.30: Jó reggelt a SAT 1-gyel. 8.30: Sport. 9.30: Gazdasági fórum. 10.00: Teleújság. 10.30: Szelleműzők. 11.00: Vissza a múltból. 12.50: Teletipp. 13.00: A Flintstone család. 13.30: Mister Ed. 13.55: A mi kis farmunk. 14.45: Teletipp. 14.55: A kis herceg. 16.30: Teletipp. 16.40: Újdonságok a moziban. 17.05: Utazási magazin. 17.45: Sport. 20.40: Híradó, időjárás. 21.00: MacGruder és Loud. 22.00: MacGruder. 23.00: A New York-i gengszterfőnök. 0.45: A hatalom parazsa. **JUGOSZLAV TELEVÍZIO:** 1.műsor: 8.45: Műsorismertetés. 8.50: Tv-napár. 9.00: Válogatás az oktatóprogramokból. 10.30: Hírek. 10.35: Maja a méhecske. 11.00: SA-1. 13.00: W.Disney filmciklusából: The Adventure of Bullwip Griffith. 16.00: Hét tv-nap. 16.45: Tv-napló. 17.00: Népzenei műsor. 17.30: Kandúr a sisak alatt. 18.15: Hetedik érzék. 18.35: Teleshok. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 20.06: Időjárás. 20.15: Humorisztikus-sorozat. 21.05: Játékfilm. 22.35: Tv-napló III. 22.50: A mai sport. 22.55: Éjszakai program. 0.55: Hírek. 1.00: A vasárnapi műsor ismertetése. 2.műsor: 8.45: Műsorismertetés. 8.50: Tv-naptár. 9.00: A csend világa. 9.45: Éjszakai program. 11.50: Hogyan legyenek együtt? Színházi közvetítés gyermekeknek. 16.30: Sportprogram. 19.30: Műsorismertetés. 20.15: Zenei este. 21.45: Tv-kiállítás. 21.50: Tv-tárca. 22.35: Tv-Mix. 22.50: Graham Green meséi. 23.40: A vasárnapi műsor ismertetése.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.30: Világóra. 9.00: Helyettesített írták... A mikrofonnál: Csányi Vilmos. 10.05: Énekszólóval, muzsikával. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolat-jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50: Vasárnapi jegyzet. 13.00: Népdalkörök pódiuma. 13.30: Szonda. 14.10: Művészlemez. 15.00: „Tiszántúli történetek”. 16.05: Muzsikáló nagyvilág. 17.00: Riportműsor. 18.00: Filmzene. 18.45: Biblia – Öszvetség. 19.40: Három szólamban. 20.40: „Ficserfüsti...” 20.55: Kapcsoljuk a ... stúdiót. 22.00: Hírvilág. 22.25: Szilveszteri csacsakások.

PETŐFI RÁDIÓ: 7.05: A római katolikus egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: Marcipánca, meg az orszálság. 8.50: Bartók: Öt gyermekkar zenekari kísérettel. 9.05: „Kocsmadalok”. 10.00: „Látam a Sántán...” 11.10: Vasárnapi kóktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Mikrofon-próba. 14.00: Parázs a fűvön. 14.48: „Vannak szörmetyeg óriások”. 15.05: Tászkarádió. 16.00–21.00: Poptarisznya. 21.05: Nemes György: Nincs titok. Kb. 21.35: Társalgó. Kb. 22.30: Dzsessz a 80-as években. 23.15–0.14: Vendégünk: Demjén Ferenc.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.20: Komolyzenei kíváncsíműsor. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Eszperantó híradó. 11.00: Szvjatzlav Richter zongorázik. 12.19: Joseph Rouleau operaáriákat énekel. 13.00: Kis

magyar néprajz. 13.05: Szemle. 13.30: A Lisz Ferenc Kamarazenekar felvételeiből. 14.10: Gitarmánia. Chris Impellitteri felvételei. 14.57: A Magyar Hanglemezyártó Vállalat kompakt-lemezeiből. 16.05: Agóra. Vasárnapi vitaműsor. 17.00: Berlioz: Requiem. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: Schubertiada 1989. 20.41: Mi a tiúka? Jörg Demus művészete. 21.20: Slágerfilmek – filmslágerek. 22.02: Richard Strauss operáiból. 23.03: A huszonhatodik év jegyében. Szabó Lőrinc és Korzati Erzsébet írásaiból.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 7.00: Hírek. 7.05: Földközélemben. 7.35: Nemzetközi hetilapszemle. 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Napi kalendárium. 8.00: Hírek. 8.05: Gondolatok vasárnapi. 8.10: Hazai napló. 8.40: Egy hét Kelet-Európában. 8.50: Hétvégi levél. 9.00: Hírek. 9.05: Napi kalendárium. 9.10: Protestáns világ. 9.40: Irodalmi műsor. 10.00: Hírek. 10.05: A munka világa. 10.30: Gondolatforgató. 11.00: Hírek. 11.05: Élő egyház. 11.55: Napi kalendárium. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Földközélemben. 12.40: Nyugati folyóiratszema. 13.00: Hírek. 13.10: Zenés üzenetek. 14.00: Hírek. 14.05: Gondolatok vasárnapi. 14.10: Egy hét Kelet-Európában. 14.20: A politikai gondolkodás története. 14.30: Gondolatforgató. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni rendezvény. 16.00: Hírek. 16.05: A munka világa. 16.30: Zene-szó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Múlt idő, jelen idő. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Hobby. 18.50: Párizsi magyar figyelő. 19.00: Hírek. 19.10: Protestáns világ. 19.40: Történelmünk útja. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Nyitott szemmel. 20.50: Nyugati levél. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Élő egyház. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Hétvégi levél. 22.30: Gondolatforgató. 23.00: Hírek. 23.10: A hallgatók fóruma. 23.30: Hazai napló. 24.00: Hírek. 0.02: Múlt idő, jelen idő. 0.52: Műsorzárás.

TV1: 8.00: Családi torna. 8.05: Kémenyesek. 8.30: Az elszültyed világok. 9.00: Széllialtó dalok. 9.10: A TV gyermekszínháza: Sándor, József, Benedek. 10.35: Asz. 11.35: A szegedi körzeti stúdió román nyelvű nemzetiségi magazinja. 12.05: Képség. 14.35: Képség. 14.45: RTV Közösségszolgálat. 14.50: Foci angol módra... 15.10: Cseres Tibor: Fekete róza. Tévéfilm. 16.30: Betűreklám. 16.35: Vidám forgácsok. 16.55: Kerék-bár. 17.40: Reklám. 17.45: Szó-zene-kép. Műveltségi verseny. 18.15: Delta. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: A Hét. 20.00: Híradó. 20.15: Mégis, kinek az élete? 22.10: Reklám. 22.15: A hét műtárgya. 22.20: Telesport. 22.35: Carlos Santana – Wayne Shorter Group a „Pori Jazz 1988” fesztiválon. 23.20: Képség.

TV2: 9.00–12.00: Tévémagiszter. 14.00: Képség. 14.15: TV2. 14.25: Nyelvszó. 15.00: Szimfónia. Francia tévéfilmsorozat. 15.53: TV2. 16.45: Alljünk meg egy szóral! Nyelvművelő műsor. 16.55: TV2. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: TV2. 19.00: Premier. A Stúdió '90 műsora. 22.00: TV2. 22.10: Mária után. Francia film. Kb. 22.40: TV2. Napzárta. **OSZTRAK TELEVÍZIO:** 1.műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Antarktisz, az utolsó Paradicsom. 10.35: Heti körkép. 11.00: Sajtószemle. 12.00: Hello Austria. Hello Vienna. 12.30: Tájékoztató. 13.00: Osztrák konyha. 13.25: Sinha Moca. 13.50: Különös ál-

latvilág. 13.55: Johann főherceg nagy szerelme. Osztrák film. 15.30: A negyedik király. 15.35: Gyermekek közlekedési klubja. 15.40: Bravissimo. 16.25: Mini tv-híradó. 16.35: Pumukli kalandjai. 17.00: Ifjúsági magazin. 18.30: Falcon Crest. 19.15: Lottósorsolás. 19.30: Híradó. 19.48: Sporthírek. 20.15: A sörkirály. Tv-film. 21.50: Buddha tanítása. 21.55: Olasz nő Algírban. 0.10: Hírek. 2.műsor: 9.00: Hírek. 9.05: Kulturális körkép. 9.30: Katolikus istentisztelet. 10.15: Az Új Zene. 11.00: Sztereohangverseny. 12.25: Komputermanimáció. 12.30: Vendégmunkásoknak. 13.00: Sport. 17.15: Idősek klubja. 18.00: A tv-operakalauz 25 éve. 18.30: Osztrák képek. 18.55: Krisztus ma. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Híradó. 19.48: Jogi esetek. 20.15: Gyengéd zürzavár. NSZK filmvígjáték. 21.50: Hírek. 21.55: Macskaemberek. Amerikai horrorfilm. 23.45: Miami bűn. Krimisorozat. 0.30: Sporthírek. 0.35: Hírek.

RTL PLUS: 8.00: Gyermekműsor. 9.25: Az én kis pónivolum. 11.00: Rajzfilm. 11.05: Slágerek és gyerekek. 12.00: Csodálatos évek. 12.30: Portré. 13.00: Játsz velünk! 13.15: Az apám egy Földönkívüli. 13.35: Játsonok. 14.05: Dr. Kicsoda. 14.30: Nunzio. 16.00: Custer ezredes két őrmestere. 17.40: Művészet és küldetés. 17.45: Népzenei magazin. 18.45: Híradó. 19.10: Egy különleges nap. 20.15: Wattasi. 21.45: Tévétükör. 22.15: Kései kiadás. 22.35: Tutti-Frutti. 23.35: Hibás lépés. 0.25: Szexklippek. 1.00: Beszélgetés. 1.20: RTL-Plus. Aerobic.

SUPER CHANNEL: 7.00: Gyermekműsor. 11.00: Egyveleg. 13.30: Halló, Ausztria – halló Bécs! 14.00: Egyveleg. 15.00: Irva vagyon. 15.30: Német nyelvű magazin. 16.00: Turisztikai magazin. 16.30: Egyveleg. 17.30: A világ holnap. 18.00: Európai üzleti hét. 18.30: Egyveleg. 19.30: Videódiavt. 20.00: Hollywood. 20.55: A nagy forgás. 22.30: Barnaby Jones. 23.30: Burke törvénye. 0.30: Egyveleg.

TV5: 18.00: 30 millió barát. Állatmagazin. 18.35: Bárányhimlő. 19.00: Hotel. Irodalmi műsor. 19.30: Hírek. 19.40: Tévébálik. 20.40: Champs-Élysées. 22.00: Híradó. 22.30: 7-ből 7. Aktuális magazin. 23.30: Majd ha fagy!

SATI: 8.10: Mister Ed. 8.35: A Flintstone család. 9.00: Sport. 9.50: Teletipp. Horoszkóp. 10.00: Sport. 10.30: Utazási magazin. 10.55: Így láttuk. 11.00: A kis herceg. 12.30: A lényeg, hogy megértjük egymást! 12.45: Európa közepén. 13.13: Teletipp. 13.20: A mi kis farmunk. 14.10: Fejecske, fejecske. 14.35: Pánik New Yorkban. Amerikai játékkönyv. 15.50: Sport. 19.45: Híradó. 20.00: Ezer melódia. NSZK zenés film. 21.40: Hírek, sport. 22.00: Talkshow. 23.30: Szökésben. Amerikai krimisorozat. 0.20: Előrejelzés.

JUGOSZLAV TELEVÍZIO: 1. műsor: 9.30: Hírek. 10.00: Gyermekmatiné. 11.00: Mozaik. 12.00: Jó ebédhez... 13.00: Új filmek. 14.00: Hírek. 14.05: Délutáni hangulatok. 16.05: Perspektíva. 17.05: Film – rajzfilm. 19.10: Fortuna. 19.30: Tévénapló. 21.45: Sportösszefoglaló. 22.25: Szép éjszaka. 0.20: Hírek. 0.30: Hétfői műsorok. 2.műsor: 7.55: Hírek. 8.00: Éjszakai ismétlés. 10.00: Ma, holnap. 13.00: Sportidület. 17.05: Esztrád. 19.30: Tévénapló. 20.00: Utóórk. 20.55: Kavalkád. 21.30: Valóság közelről.

Az RTL Plus, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

A két német állam kapcsolatainak krónikája (1945–1990)

„Ami Európát megosztja, az választja el egymástól a németeket is, ami összeköti Európát, az egyesíti majd a németeket is. Mi egy nemzet vagyunk és az is maradunk. Nincs kapitalista és nincs szocialista német nemzet, hanem csak egy német nemzet.” (Hans-Dietrich Genscher – Der Morgen című lapban – 1989. december 15.)

1945. május 8. – A második világháború Németország kapitulációjával befejeződik Európában.

1947. január 1. – Németország amerikai és angol megszállási övezeteit Bizónia néven gazdaságilag egyesítik.

1948. március 20. – A szovjet és a nyugati fél közötti ellentétek miatt megszünteti tevékenységét a németországi Szövetséges Ellenőrző Tanács.

1948. június 23–1949. május 12. – Az első berlini válság. A szovjet hatóságok lezárják a Nyugat-Berlint a nyugati német zónákkal összekötő utakat. A nyugati hatalmak megnyitják az ún. berlini légi hidat; Nyugat-Berlin ellátását légi úton biztosítják. Végül szovjet-amerikai megállapodás alapján megszűnik Berlin blokádja.

1949. május 24. – Németország nyugati megszállási övezetében elfogadják a bonni alaptörvényt.

1949. május 30. – Németország szovjet megszállási övezetében elfogadják a Német Demokratikus Köztársaság alkotmányát.

1949. szeptember 7. – Megalakul a Német Szövetségi Köztársaság. Első elnöke Theodor Heuss; kancellárja Konrad Adenauer.

1949. október 7. – Kikiáltják a Német Demokratikus Köztársaságot. Köztársasági elnök: Wilhelm Pieck; miniszterelnök: Otto Grotewohl.

1950. július 6. – NDK–lengyel egyezmény az Odera–Neisse határ elismeréséről.

1951. július 9. – A nyugati államok és az NSZK között megszűnik a hadiállapot.

1953. június 17–19. – Kelet-Berlinben és az NDK több városában felkelés robban ki, amelynek a szovjet csapatok és az NDK rendőrsége vetnek véget.

1954. március 25. – A Szovjetunió szuverén államnak ismeri el az NDK-t.

1954. október 23. – A nyugati hatalmak aláírják az ún. párizsi egyezményeket. (Elismerik az NSZK szuverenitását; az NSZK csatlakozik a Nyugat-európai Unióhoz; az NSZK belép a NATO-ba.)

1955. január 25. – A Szovjetunió deklarálja a hadiállapot megszűnését Németországgal.

1955. május 9. – Az NSZK a NATO egyenjogú tagja lesz.

1955. szeptember 9–13. – Konrad Adenauer kancellár Moszkvába látogat. Megállapodnak az NSZK és a Szovjetunió közötti diplomáciai kapcsolatok felvételében.

1955. szeptember 19. – Szovjet–NDK egyezmény a két ország viszonyának szabályozásáról.

1955. szeptember 22. – Életbe lép az ún. Hallstein-doktrína, amelynek értelmében az NSZK megszakítja a diplomáciai kapcsolatokat azokkal az államokkal – kivéve a Szovjetuniót –, amelyek elismerik az NDK-t.

1956. január 27. – Az NDK csatlakozik a Varsói Szerződéshez.

1961. augusztus 13. – A berlini fal felépítése.

1969. október 29. – Willy Brandt, az új nyugatnémet szociáldemokrata párti kancellár meghirdeti az új keleti politikát.

1970. március 19. – Willy Brandt, az NSZK kancellárja és Willi Stoph, az NDK miniszterelnöke első ízben találkozik Erfurtban és tárgyalásokat folytatnak a két német állam viszonyáról. Második találkozásukra 1970. május 21-én Kasselban kerül sor.

1970. december 6–8. – Willy Brandt kancellár varsói látogatása során aláírják a status quo elismeréséről, a két ország kapcsolatainak rendezéséről szóló lengyel–nyugatnémet szerződést.

1972. május 26. – Az NDK és az NSZK aláírja az első nemzetközi jogi érvényű szerződését. A két ország közötti közlekedésről intézkedő megállapodás 1972. október 17-én lép életbe.

1972. június 3. – Aláírják a Nyugat-Berlinre vonatkozó négyhatalmi megállapodást. Ez az első nemzetközi érvényű, a Kelet és a Nyugat által elismert okmány Nyugat-Berlinről.

1972. december 21. – Michael

Kohl, az NDK miniszterelnökségi államtitkára és Egon Bahr a bonni Kancellári Hivatal államtitkára Berlinben aláírják a két német állam alapvető kapcsolatait szabályozó – 1973. június 21-én életbe lépő – alapszerződést.

1973. szeptember 18. – Az ENSZ-közgyűlés felveszi a világszervezet tagjai közé az NDK-t és az NSZK-t.

1974. március 14. – Kurt Nier, az NDK külügyminiszter-helyettese és Günter Gaus a nyugatnémet Kancellári Hivatal államtitkára Bonnban jegyzőkönyvet ír alá a két német állam külképviseleteinek kölcsönös (1974. május 2.) megnyitására.

1981. december 11–13. – Helmut Schmidt személyében 11 év óta először tesz nyugatnémet kancellár hivatalos látogatást az NDK-ban. A Berlin közelében lévő Werbellin-tónál megbeszéléseket folytat a két német állam kapcsolatáról és nemzetközi kérdésekről Erich Honecker államfővel.

1986. február 19–21. – Az SPD parlamenti csoportjának meghívására Horst Sierdemann, a Népi Kamara elnökének vezetésével az NSZK-ban folytat tárgyalásokat az NDK parlamenti küldöttsége. Sierdemann az eddigi legmagasabb rangú NDK politikus, aki Bonnban tárgyal. (A két törvényhozó szerv között nincs hivatalos viszony.)

1986. május 6. – Berlinben aláírják a két német állam közötti kulturális együttműködési szerződést, amelynek érvénye Nyugat-Berlinre is kiterjed.

1987. július 10. – Bonnban parafálják az NSZK és az NDK öt évre szóló megállapodását.

1987. szeptember 1. – NDK–NSZK megállapodás a nyugdíjasok és sürgős családi ügyekben utazók vasúti kedvezményéről.

1987. szeptember 7–11. – Erich Honecker – az NDK-beli államfők és a NSZEP pártfőtitkárok közül elsőként – az NSZK-ba látogat. Tárgyalásai során megállapodnak a két német állam gazdasági, politikai és humanitárius kapcsolatainak bővítéséről.

1988. február 11. – Erich Honecker, az NDK államfője és Eberhard Diepgen, Nyugat-Berlin kormányzó-polgármestere először találkozik Berlin-

ben, ahol megállapodnak a kapcsolatok széles körű továbbfejlesztésében.

1988. június 11. – Oskar Fischer, az NDK és Hans-Dietrich Genscher, az NSZK külügyminisztere Potsdamban tárgyal. Ez volt az első német földön megtartott német–német külügyminiszeri találkozó.

1989. július közepe. – Ismeretessé válik, hogy az NSZK budapesti, prágai és varsói nagykövetségén, valamint berlini állandó képviseletén egyre nagyobb számban kérnek menedéket NDK-állampolgárok, akik hazatérés helyett Nyugatra akarnak távozni.

1989. szeptember 10. – A magyar kormány bejelenti: egyoldalú döntése értelmében 11-én 0 órától a hazájukba visszatérni nem kívánó NDK-állampolgárok korlátozás nélkül elhagyhatják az országot.

1989. október 1. – Az NSZK prágai nagykövetségén kialakult tarthatatlan állapotok nyomán az NDK beleegyezik, hogy állampolgárai Nyugatra távozzanak. Különvontat szállítja a varsói nyugatnémet követségre menekülteket is az NSZK-ba.

1989. november 9. – „Leomlik” a berlini fal: megnyitják az NDK és Nyugat-Berlin, az NDK és az NSZK közötti átkelőket.

1989. november 28. – Kohl nyugatnémet kancellár a Bundestagban tiszpontos tervet terjeszt elő a két német állam újraegyesítésére. Első lépésben „konföderációs szerkezetet” javasol az NDK-val a meg nem határozott időpontban bekövetkező újraegyesítés előtt.

1989. december 11. – Nyugat-Berlinben 1970 óta első ízben négyhatalmi konferenciát tart a Szovjetunió berlini, az Egyesült Államok, Franciaország és Nagy-Britannia bonni nagykövete a megosztott város jövőjéről és a német kérdékről.

1989. december 19. – Húszévi szünet után a két német állam kormányfője munkatalálkozót tart Drezdában. II. letékes miniszterei aláírják egy kulturális munkatervet és megállapodnak egy gazdasági vegyes bizottság létrehozásában.

1989. december 22. – Megnyitják a Brandenburgi kaput, amelyet 1961. augusztus 13-a, a berlini fal megépítése óta nem lehetett megközelíteni, mert a határőrzetben áll.

1990. január 16. – Első ízben tesz hivatalos látogatást Nyugat-Berlinben az NDK miniszterelnöke. Hans Modrow a város kormányzó-polgármesterevel, Walter Momperrel folytat megbeszélést.

1990. február 1. – Hans Modrow kettőhatalmi kormányfő a német egységgel kapcsolatos tervet hoz nyilvánosságra: „Németországi, az egységes hazáért – Stratégia az egységes Németország létrehozására” címmel.

1990. február 10–11. – Kohl kancellár és Genscher külügyminiszter moszkvai villámlátogatásán a német újraegyesítés szovjet megítéléséről tájékozik a Mihail Gorbacsovval folytatott megbeszélésein.

1990. február 13–14. – Hans Modrow, az NDK kormányfője Bonnban tárgyal az NSZK által javasolt pénzügyi unióról és az NDK-ban bevezetendő gazdasági reformokról.

1990. március 8. – Az NSZK szövetségi gyűlése a kormánykoalíció képviselőinek szavazattöbbségével elfogadja az uniópártok és az FDP közös javaslatát Lengyelország nyugati határának szavatolásáról.

1990. március 9. – Berlinben szakértői tárgyalások kezdődnek az egyesülés külső vonatkozásairól, technikai-szervezési kérdésekről.

1990. március 14. – A bonni külügyminisztériumban magas állású szakértők körében először cserélnék véleményét a két német állam, valamint a II. világháborúban győztes négy nagyhatalom képviselői Németország egyesítésének folyamatáról (2+4 tárgyalások).

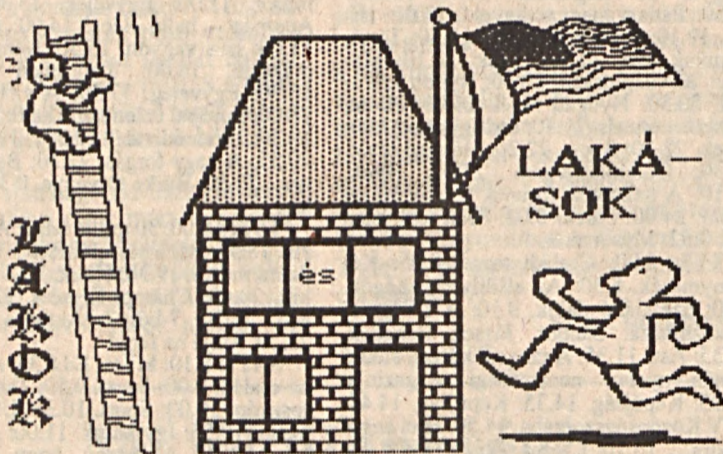
1990. március 18. – Az NDK-ban az első, szabad, többpárti választásokon a konzervatív, keresztény választási koalíció a „Szövetség Németországiért” (Kereszténydemokrata Párt – CDU, Demokratikus Ébredés – DA, Német Szociális Unió – DSU) győz a szavazatok 48,1 százalékával.

B. Rosta Éva – MTI-Panoráma

MEGVAN !!!

Az 505.sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola KÖZMŰVELŐDÉSI STÚDIÓJÁNAK REJTVÉNYE

Ki lakik:

a Downig Street 10-ben,
az Elysee-palotában,
a Fehér Házban ?

A megfejtéseket legkésőbb kedden adják postára nyílt levelezőlapon a 7101. SZEKSZÁRD Pf.-23 címre.

Írják meg rá: **505-MEGVAN!**

Az előző rejtvényünkre nem érkezett helyes megfejtés!

Szemenszedett igazság

„Némelyek azért válnak keresztényekké, hogy vereségükért a jó istenre hárihassák a felelősséget.”

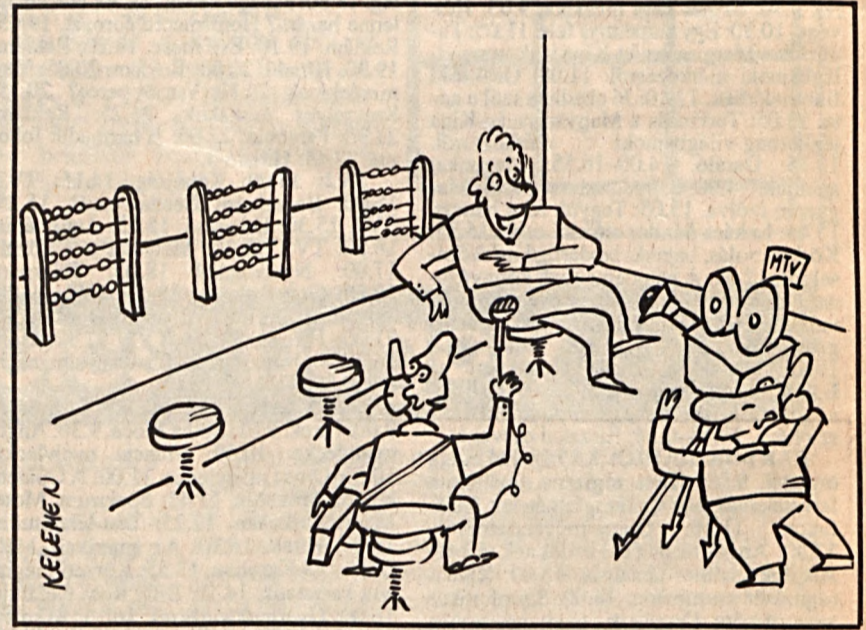
Silke Schreiber, író

„Egy tévényilatkozatban kijelenttem, hogy nem áll módomban titkámot tartani. Néhány nap múlva levelet kaptam egy nőtől, aki azt írta, hogy neki van pénze is, meg ideje is. Ines de la Fresange, a Chanel híres manőkenje volt. Ezt válaszoltam neki: Ha ön segít nekem, én egész idő alatt csak bámulni fogom, és még kevesebbet fogok dolgozni.”

Claude Lévi-Strauss, antropológus

„Az Egyesült Államok mindig is európai nagyhatalom marad.”

George Bush, elnök

– Ezekkel a nagy teljesítményű gépekkel számoltuk össze a szavazatokat.

Építkezők, építetők, vállalkozók

FIGYELEM!

Éljenek a lehetőséggel!

A beremendi Cement- és Mészipari Rt. beremendi telephelyén minden más beszerzési forrásnál olcsóbb cement- és mésztermékekhez juthat! A helyben újonnan megnyitott boltunkban közvetlen gyári értékesítéssel elégítjük ki kedves vásárlóink igényeit, ugyanitt megszervezzük a szükségessé vált szállítást is!

Keresse fel munkanapokon 5–17 óráig nyitva tartó boltunkat, meg lesz elégedve.

Éljenek a lehetőséggel!

Hirdetésfelvevők

(Budapestben)

IV. ker. István tér 18.

Tel.: 1892-578.

V. ker. Felszabadulás tér 1.

Tel.: 1175-261.

XIX. ker. Ady E. u. 116.

Tel.: 1284-126.

APRÓHIRDETÉS

Értesítjük vásárlóinkat, hogy üzletünkbe személy- és teherméretű gumiabroncsok érkeztek. Tolna, Fűrdőház u. 8. Telefon: 40-291.

Az olasz–nyugatnémet futballcsúcs

Magabiztos Milan, óvatos Bayern

A szerdán a negyeddöntők első felvonásával folytatódó európai kupaküzdelmek első számú slágermérkőzése az olasz–nyugatnémet csúcstalálkozóként is felfogható Milan–Bayern München találkozójára. Vajon a technika-igazabb szerényebb képességű, de erőnlételeg jobbnak tűnő nyugatnémetek képesek lesznek-e ellenállni a világ legjobb csapatának kikialtott milánóiaknak, akik még most sem számíthatnak a fekete tulipánra, Gullitra. Két eltérő stílusú csapat nagy csatájára lehet számítani. Nézzük csak(!) négy nappal a milánói mérkőzés előtt mit mondanak az érdekeltek.

Silvio Berlusconi, a Milan mágus mágusa: „A három lehetséges ellenfél közül kétségtelenül a legerősebbet fogtuk ki. Ha úgy játszunk, mint a Mechelen ellen – a münchenieknek nem lesz esélye, nyugodtan utazhatunk majd. Minden mellettünk szól. Ellenben, ha Münchenben, a visszavágón netán hosszabbításra kerül sor, akkor csorbulnak a reményeink.

Több aggódni- és félnivalójuk a barjoknak van, mindazonáltal, hogy a

középpályán már ott lesz a dirigens Olaf Thon. Jupp Heynckes edző és Uli Hoeness menedzser a legutóbb Leccében próbálta megfejteni a Milan titkait. Óriási feladat előtt állnak a Milanhoz hasonló klasszisokat felvonultatni nem tudó pirosak, így csak óvatosságot nyilatkoznak adnak.

Az már biztos, hogy Heynckes a tulipános ékszer, Marco van Basten Kohlerre bízta, aki már 1988-as EB elődöntőjében őrizte. (Akkor sokáig úgy tűnt, sikerrel oldja meg a feladatot, de elég volt egy megingás, amit a hollandus góllal büntetett.) A Bayern egy másik mérőfogát is szeretné kihúzni az „Öreg Hölgynék” becézett Milannak. A müncheni szakvezetés Donadoni mellé is testőrt tervez, miközben attól tartanak, hogy Rijkaard ezúttal a szokásosnál többet vesz részt a támadásokban.

Milyen szerencse – mármint a Bayernnek –, hogy Gullit sérült, mert ha együtt van az olaszoknál a holland triumvirátus, egyszerűen nem lehet készülni a Milanból.

Bálint Gy.

Ha az atya sportszerető

Az Úr útjai, köztudottan végtelenek. Így tehát nincs mit csodálkozni azon, hogy a bergamói Szent Bertalan templom plébánosa, Alvaro Durante atya a vasárnap esti mise végén, az aznapi labdarúgó-mérkőzések eredményét ismerteti a híveivel. Mint a La Repubblica megírta, a „szentbeszéd” nem szorítkozik az eredmények pusztá közlésére, hanem az atya szakszerűen kommentálja is a forduló eseményeit, a tabella állását. Szakértelméhez nem férhet kétség, mivel 18 esztendeig röplabda-játékvezető is volt. Ami pedig az objektivitást illeti, nos, ezen a téren az Atalanta kétségkívül nagyobb teret kap a többi csapatok képest, szurkolói elfogultság miatt. Durante plébános úr rendszeresen készült a fontos információk szerepe: mise előtt meghallgatja az olasz rádió „Mérkőzések percre percre” című műsorát, jegyzeteket készít, és ennek alapján mondja el véleményét a fordulóról.

Sportszeretete mellett vitathatatlan emberismeretről tanúskodik, hogy a totógyilkos eredmény közlésekor nem néz a híveire, inkább az égre emeli tekintetét.

Van Bastenek „fúrták meg”

Libregts kártérítést követel

– Valószínűnek tűnik, hogy a bíróság tesz majd igazságot Thijs Libregts szövetségi kapitány és a Holland Labdarúgó Szövetség (KNVB) vitájában. Mint az csütörtökön jelentették a hírügynökségek a németalföldi válogatott éléről a játékosok kérésére eltávolították a szakvezetőt, akinek egyébként július 1-jeig érvényes szerződése van a válogatott irányítására.

Az ügy előzménye: az elmúlt vasárnap a holland szövetség igazgatóbizottsága összehívta az Európa-bajnok együttes tagjait, miután korábban több játékos is élesen bírálta Libregts-t. A tanácskozáson kiderült: Van Bastenek nem hajlandó együttműködni a szakemberrel. Ezt követően a Kijevben játszott szerdai, Szovjetunió elleni barátságos találkozóra már a pályaedző, Nol de Ruiter utazott a narancssárga mezességekkel.

Ilyen kényszerhelyzetben döntött tehát a szövetség ügy, hogy felbontja Libregts szerződését, vállalva ezzel egy esetleges per elvesztésének anyagi és erkölcsi kockázatát is. A volt szövetségi kapitány ugyanis már hétfőn – tehát még eltávolítása előtt – ügyvédhez fordult, s közölte, anyagi kártérítést követel, amennyiben július 1-jeig megfosztják tisztétől. A holland futballvezetők egyelőre tanácstalanok. A sajtóban eddig három nevet említettek: Leo Beenhakker, az Ajax Amsterdam, Johan Cruyff, a Barcelona, valamint Aad de Mos, az Anderlecht vezető edzője számít komoly jelöltnek a tisztségre.

Labdarúgó NB I.

Most jön a helycsere?

– Mindenki tippelte, s íme, kész tény: a magyar labdarúgó bajnoki cím sorsa szinte bizonyosan az Ú. Dózsa és az MTK-VM között dől el. Ez annál is világosabb, mert az NB I. legutóbbi, 20. fordulójában az MTK-VM magabiztos leckét adott az újpésteieknek. Az Ú. Dózsa előnye egyszerűen egy pontra soványodott. Lévéen, hogy a hétvégi, 21. fordulóban a lila-fehér gárda a 3. helyezett Pécsi MSC-t fogadja, valószínűnek tetszik, hogy a Dózsa éppen a pécsi-ek elleni biztos győzelemmel kívánja leszakítani a baranyai üldözőket. Ha azok hagyják... Ugyanakkor az MTK-VM az utolsó helyezett, továbbra is sanyarú sorsú Csepel stadionjának gyepeén tűnik fel, s ott várhatóan 3 ponttal gyarapodik. Nem merész az előrejelzés: újpésti döntetlen, MTK-VM-győzelem, s máris helycsere történik az élen.

Marad tehát az élen haladók különversenye. Az is jósolható, hogy a pécsi-ek akkor is nyugodtak lehetnek, ha Új-

Az NBI. állása

1. Ú. Dózsa	20	14	1	5	31–14	43
2. MTK-VM	20	13	3	4	29–11	42
3. Pécs	20	10	7	3	28–14	37
4. Ferencváros	20	9	4	7	30–23	31
5. Tatabánya	20	9	2	9	14–19	29
6. Siófok	20	6	9	5	14–19	27
7. Videoton-Waltham	20	6	9	5	15–18	27
8. Vasas	20	7	5	8	21–24	26
9. Veszprém	20	5	10	5	15–16	25
10. Bp. Honvéd	20	6	5	9	20–25	23
11. Békéscsaba	20	6	5	9	14–24	23
12. DVSC	20	5	7	8	14–22	22
13. Rába ETO	20	4	8	8	20–20	20
14. Haladás	20	5	5	10	25–30	20
15. Vác	20	3	10	7	15–22	19
16. Csepel	20	2	10	8	18–29	16

„Mini” Pannónia-kupa Szekszárdon

Harminc országból várnak súlyemelőket

A Szekszárdi Húsipari Vállalat a magyar húsiparban, a Húsos-kupa a honi súlyemelősportban tölt be esztendőket óta jelentős szerepet. A kettő között a Tolna megyei cégóriás jelenti a kapcsolatot, az emberek igencsak meggyengülnek, s például a Húsos-kupát sem lehetne megrendezni.

E versenyt az idén éppen tizedszer hirdették meg, s a jubileumi alkalomra minden korábbinál elszántabban, lelkesebben készülnek a szekszárdi súlyemelés hívei, versenyzők, edzők, szakvezetők, a sportágat kedvelők, s azért áldozni is tudó emberek.

Harminc országba küldtek meghívót, mert ezúttal nem „szokványesmenyírról” van szó: a Húsos Kupa olyan nemzetközi viadallá nőtte ki magát, amelyet legutóbb már az IWF, a Nemzetközi Súlyemelő Szövetség hivatalos versenynaptárába is felvettek.

Az alakuló ülésen Horváth Ferenc, a szervező bizottság elnöke elmondta, hogy az augusztus 18–19-i Húsos-kupára – amelynek fővédője Hartmann Lajos, a Szekszárdi Húsipari Vállalat igazgatója – csaknem hetven külföldi súlyemelőt várnak. Jóllehet a nevezési lapokat nemrég postázták, a szovjetek igenlő válasza már be is futott.

Castro kocogtató elképzelése

Olimpiai rendezési tervek

A világ két, egymástól távol eső pontjáról érkezett hírügynökségi jelentés a nyári olimpiai játékok esetleges rendezési elképzeléseiről.

Rick Parry, a Manchesteri Olimpiai Szervezőbizottság elnöke az észak-angliai város esélyeiről nyilatkozott. Manchester – mint ismert – öt másik várossal egyetemben nyújtotta be az 1996. évi olimpia lebonyolítására vonatkozó kérelmét, amelyről a NOB szeptemberi ülésén dönt. Sokak szerint az újkori olimpiák 100 éves évfordulóján az első játékok helyszíne, Athén biztos befutónak számít. Ennek ellenére Manchester – akárcsak a többi pályázó – bízik a győzelemben.

A rendezési terv mindenesetre elkészült. Eszerint a magánszektor 800 millió dollárt szánna sportlétesítmények és az olimpiai falu felépítésére, a kormány 2,4 millió dollárral járulna hozzá az infrastruktúra fejlesztéséhez, míg a British Telecom ugyanennyit áldozna a telekommunikációs hálózat kiépítésére. Más részről az olimpia 4

A Húsos-kupa előtt két napon át, ugyancsak Szekszárdon, egy másik súlyemelőrendezvény várja a sportágot szeretőket. Augusztus 16-án és 17-én az Ifjúsági Barátság Versenyt rendezik, ami a korábbi gyakorlattal ellenkezően ezúttal nem a szocialista országok korosztályos különviadala. Nyugati országokból is várnak fiatal tehetségeket.

Mind az IBV-nek, mind a Húsos Kupának Szekszárd tavaly májusban átadott, maradéktalanul szépre sikeredett, éppenséggel világbajnokság rendezésére is alkalmas csarnoka, pontos elnevezéssel: a városi sport- és szabadidőközpont lesz a színhelye.

Pingpongellenfelek

Jövő vasárnap Göteborghban kezdődik a 17. asztalitenisz Európa-bajnokság, amelynek első négy napján a csapatversenyeket rendezik. A magyar szövetséghez megérkezett a részletes program, eszerint a férfiak Jugoszlávia, a nők Lengyelország ellen játsszák első mérkőzésüket.

milliárd dolláros növekményt hozna az ország gazdaságának, miközben 50 ezer manchesteri számára nyújtana új munkalehetőséget a 8 százalékos munkanélküliséggel küszködő városban. Rick Parry szerint Manchester mellett szőlő a megfelelően kiépített infrastruktúra, különösképpen a közlekedési hálózat. „Amíg egy stadion két év alatt elkészül, egy autópálya építéséhez 12 év kell” – vélekedett Parry. Az olimpia központjával egy 80 ezres stadion, egy 20 ezres tornacsarnok, uszoda és az olimpiai falu szolgálna.

Fidel Castro kupai államelnök egy havannai sajtótájékoztatón bejelentette: elképzelhetőnek tartja, hogy hazája egy napon az olimpiai játékok házigazdája legyen. Az államfő az 1991. évi Pánamerikai Játékokra épülő sportközpont részét működtető 12 teniszpálya felavatása alkalmából nyilatkozott a sajtónak. Megfigyelők szerint a tömegek sportját és a turizmust fellendítő olimpiai rendezési terv illuzorióknak tűnik, hiszen a szigetország nehézségi gazdasági helyzetben van. Bizonyára nem kis erőfeszítést jelentene a kubai kormányának a hazai erőforrásokon kívül a beruházásokhoz szükséges mintegy 40 millió dollár előteremtése, ráadásul Kubát nagymértékben sújtja az Egyesült Államoknak a szigetországgal szemben érvényben lévő gazdasági embargója is, így gondot okozna például egy doppinglabor felszerelése, valamint az amerikai tv-társaságok jelenlétének hiánya is.

DÁTUM totó

Tippelni (a totóból már ismert 1, x, 2 jelzésekkel) csak a lapból kivágott szelvényekkel lehet. A titeltalalatosok között egy kétezer forintos vásárlási utalványt sorsolunk ki –, ha csak egy ötös akad, akkor adva van a nyertes. A beküldési határidő péntek déli.

1.	Vasas – Bp. Honvéd
2.	MTK-VM – Békéscsaba
3.	Rába ETO – Haladás
4.	Debrecen – Videoton
5.	Ferencváros – Siófok

A beküldő neve: .....
Címe: .....

SPORTMŰSOR

Szombat

Jégkorong: C-csoportos világbajnokság, Budapest Sportcsarnok: Magyarország–Kína 11 ó, Bulgária–Jugoszlávia 16.30 ó, Koreai Köztársaság–Belgium 19.30 ó.

Kerékpár: Welteport–Wien országúti verseny. Rajt: Budaörs 14 ó, cél: Győr kb. 17 ó.

Könnyűbúvárzás: Hírös Kupa nemzetközi verseny, Kecskemét 14 ó.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Haladás–Debreceni VSE, Szombathely 15 ó, Békéscsaba–Vasas 15 ó, Siófok–Váci Izzó 15 ó, Bp. Honvéd–Veszprém, Bozsik stadion 15 ó, Ú. Dózsa–Pécsi MSC, Megyeri út 17.30 ó, Videoton–Waltham–FTC, Székesfehérvár 17.30 ó, Csepel–MTK-VM 17.30 ó. NB II-es találkozó a Nyugati csoportban: Zalaegerszegi TE–Komló Bányász 15 ó.

Vízilabda: OB I-es mérkőzések: Eger SE–FTC 12 ó, Vasas–Tungsram (Hajós Alfréd uszoda) 18 ó, Bp. Spartacus–Szeged SC (Kőér utca) 18 ó, Tatabánya–Ú. Dózsa 11 ó, Szentes–OSC 17 ó, Szolnok–BVSC 11 ó.

Vasárnap

Atlétika: Vivicitta–Kontrax utcai futóverseny, rajt: Margit-sziget, Palatinus strand 10.30 ó.

Jégkorong: C-csoportos világbajnokság, Budapest Sportcsarnok: Románia–Dánia 11 ó, Koreai NDK–Kína 16.30 ó, Belgium–Bulgária 19.30 ó.

Kerékpár: Welteport–Wien országúti verseny. Rajt: Győr 10 ó, cél: Budaörs kb. 13 ó.

Kézilabda: NB I-es mérkőzések, a férfiaknál: VÁÉV–Bramac–PEMŰ–Honvéd, Veszprém 17.30 ó.

Kosárlabda: Férfi NB I-s rájátszás: az 1–4. helyért: Ungram–Atomermű, Megyeri út 17 ó, Oroszlány–Csepel 17 ó. Az 5–8. helyért: Bp. Honvéd–Baja, Dózsa György út 17 ó, ZTE–Herakliuth–Körmend 17 ó.

Könnyűbúvárzás: Hírös Kupa nemzetközi verseny, Kecskemét 9 ó.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzés: Tatabánya–Rába ETO 16.30 ó. NB II-es találkozó (valamennyi 16.30 ó): Kéleti csoport: Kazincbarcikai Vegyész–Nyíregyházi VSSC, Kecskeméti SC–Salgótarjáni SIK-üveg, Szeged SC–Debreceni MTE, Bajai SK–BVSC, Szolnoki MÁV-MTE–Szarvas, Debreceni Kinizsi–Szegedi Dózsa, Mezőtúri Honvéd–Metripond, Eger SE–Diósgyőri VTK. Nyugati csoport: Bp. Volán–Tapolcai Bauxitbányász, Mohács-Paksi SE, Soproni SE–Dorogi Bányász, Keszthelyi ATE–Nagykanizsai Olajbányász, Szekszárdi Dózsa–Ajka–Hungalu, BMTE–Törley–Oroszlányi Bányász, Dunaferr SE–III. ker. TTVE.

Motorsport: Motorcross OB, Monor 13 ó.

Tekvando: Meridian–Intellrobot Kupa, Erzsébetvárosi sportcsarnok 9.30 ó.

DÁTUM

Valami nyomja a fejemet

Valami nyomja a fejemet. Valami fejele a nyomomat. Vall, ami nyomja a fejemet. Nem tehetek róla, sem kedvem nincs ugratni valakit holnap, sem elfogadni a nekem kiöltött tréfát. Pedig nemrég még a szenvedélyes kedélykövacsok közé tartoztam, aki lehetőleg úgy kelt fel, hogy már félálamban megtréfálta azt, akit jó-rossz sora közelébe számított. Azon is legkönnyebben tudtam nevetni, ha másnak sikerült velem ugyanezt tennie.

Nem tudom, mi történt, vagy a világ változott, vagy én, esetleg mindketten mások lettünk, de ma már a kedvem hamvát is elhordta a szél. Ami maradt, talán azért is nyomja a fejemet, mert a súlyos gondok vagy annak vélt események szerencsétlenül többségbe jutottak hétköznapijaimban, s hiába próbálom önfeledten, vidáman bolondozni, nem sikerül. Ez tehát nyomja fejemet, de emellett ott az a jelenség is, amely fejele a nyomomat. Még látom: itt, ezen az úton jöttem idáig, s most itt tartok, de azt is észreveszem, hogy minden a feje tetején áll – velem együtt.

Pedig talpra kellene állnom és állnunk, mert fejenállva aligha léphetünk, léphetek előre. Mini tyúkok, csirkék párosával, amikor a vevő taksálja a súlyt: gögünk tarajába száll a vér. Pedig vérrrel elborult aggyal nem fogunk azért tenni valamit, hogy a másoknak is legyen egy kedves, humoros, felszabadult pillanata. Komoran fogjuk föl mindazt, ami ránk zúdul, s elfeledjük, hogy a régi áprilisi tréfák, kedves viccek, figyelmességből is eredő átejtek emberivel tették minket és másokat. S bár pihent agyra vallottak, nem nyomták a fejünket...

#

HÍRCSOKOR

○ A budapesti Hajnik Károly Közgazdasági Szakközépiskola (1443 Budapest, Pf.: 141., telefon: 122-8026) csatlakozni kíván az Európai Titkár Akadémiához (Europa-Sekretärinnen-Akademie-ESA). Ez a szervezet az NSZK, Ausztria, Svájc kezdeményezésével a nemzetközi gazdaság támogatására jött létre, azért, hogy annak igényeire, változásaihoz igazodó titkárok, vezető-asszisztensek képzésének egységes programját kidolgozza, az oktatás színvonalát a tagiskolában ellenőrizze. Ezzel az egyesült Európa megteremtésére irányuló fázisokat támogatja.

■ Az Agrobank Rt. Dolgozói 1989. december 22-én felajánlást tettek, valamint adakozásra szóló felhívást fogalmaztak meg a temesvári áldozatok hozzátartozóinak megsegítésére. A felajánlásból 1 800 000 Ft, az adományokból további 1 200 000 Ft, összesen 3 000 000 Ft gyűlt össze. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalta, hogy az adományokat a helyszínrre juttatja. A romániai magyarellenes megmozdulások az adományok átadását egyelőre meghiúsítják. Bízunk abban, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a lehetséges időpontban továbbítani tudja az adományokat a rászorulóknak.

✦ A Szabad Demokraták Szövetsége budapesti csoportjai magukra vállalták, hogy a választások második fordulóját követően a politikai plakátoktól a kerületekben lévő aluljárókat. Kéri a Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalatot, hogy eszközökkel és tanácsokkal segítse a munkát.

▲ A Filmvilág szerkesztősége értesíti olvasóit, hogy a lap nem szűnt meg. A márciusi szám a nyomda hibájából késett, kéri keressék a lapot az újságárusoknál.

✦ Március 31-én 16 órakor Gazdagréten a Csiki-hegyek utca magasságában dr. Paksai László esztergomi érsek és dr. Bie-

lek József Budapest polgármestere leteszi a „Jövő temploma” alapkövét, ez az első intézmény a test, szellem, lélek szolgálatában.

◆ Immár ötödik alkalommal hirdették meg a mozgáskorlátozottak nemzetközi fotó- és színesdial pályázatát, melynek – az eredményhirdetést követő – kiállítása nyílik a mai napon Szolnokon, az SZMT művelődési házában. A pályázat felett ismét a Nemzetközi Fotóművész Szövetség (FIAP) vállalt védnökséget. A kiállítás megtekinthető április 13-ig, naponta 10-től 17 óráig.

◆ A ferencvárosi MDF parlamentárisa, dr. Szabó Iván meghívta választási körzetébe Antall Józsefet, a Magyar Demokrata Fórum elnökét. Eddigi szokásoktól eltérő rendhagyó összejövetelt rendeznek 1990. április 1-én (vasárnap) 16 órai kezdettel a ferencvárosi művelődési központ (Budapest IX., Hámán Kató u. 27. szám alatt) színháztermében. Dr. Szabó István mérnök-közgazdász, aki közismerten szerény s igazi lokálpatrióta, mélységében és valóságában ismeri kerületének gondjait, lakóinak sokrétű problémáit, hiszen ott a kerületben él több mint 30 éve. Terveit és elképzeléseit szeretné ismertetni a lakóközösségekkel s illusztris vendégével. A tényleges valósággal szembeállítva próbál véleményt cserélni a tennivalókról s az előttünk álló feladatokról. Az eddigiek során is igen nagy köztitiszletnek örvendő képviselőjelölt szeretettel vár minden kedves érdeklődőt s kerületi honpolgárt.

(-stoffán-)

● A Mérnöki Kamara építészeti tagozata április 5-én (csütörtökön) 14 órakor közgyűlést tart a Budapest, V., Vigadó tér 1. (Uvaterv) földszinti tanácsteremben, amelyre tagjait és minden érdeklődőt meghív az építészeti tagozat ügyvezetősége.

Az első gólyák a szokásosnál valamivel korábban érkeztek meg a Dél-Alföld természetvédelmi területeire; a megfigyelések szerint a legelső Makó határában észlelték, s néhányat láttak már Szeged környékén is. A Dél-Afrikából visszatérő költöző madarak többsége április elejére várható, előbb a hímek, majd a tojók érkeznek meg.

Sajnos a gólyák száma fogyatkozik, 4500–5000 párra becsülük a hazai állományt. Az ormitológusok a korábbi években rendszeresen gyűrték a madarakat, ám mostanában csak kivételes esetben jelölik meg őket, mert bebizonyosodott, hogy a gyűrű okozta sérülés a madár pusztulását okozhatja. A természetvédelmi szakemberek az idén országsszerte újabb fészektartó kosarakat helyeznek el a villanypóznákra, ugyanis a tavalyi országos gólyaszámláláskor kiderült, hogy a madarak 64 százaléka ezeket az oszlopokat választotta költő- és lakhelyül. (MTI)

Szovjet csapatkivonás

A szovjet csapatok hazaszállításáról adott tájékoztatást a sajtónak Mészáros András, a MAV vezérigazgató-helyettese és Sáfár Bálint ezredes. Az ország különböző pontjairól induló szerelvények a záho-nyi átrakóállomásra érkeznek, ahol minden feltétele megvan a vonatok zavartalan továbbításának. A folyamatos biztonságához azonban, különösen májustól, a szovjet oldalon növelni kell az átvétel ütemét. Csapnál a vonatokat szovjet katonai személyzet elkülönített átrakóhelyen fogadja. A MAV a forgalom gyorsítása végett javaslatot tett a szovjet határőrzési szerveknek, hogy a szerelvények biztonsági és vámellenőrzését már a berakodásnál végezzék el.

A csapatkivonási csúcsgazdálkodás várhatóan a nyári hónapokban kezdődik, ugyanis ekkor kerül sor a tisztek és családtagjaik – 80-120 ezer emberről van szó – hazaszállítására. Ehhez az előzetes tervek szerint a Budapest és Moszkva között közlekedő két menetrend szerinti vonat kocsiszámának növelése, valamint havonta két-három különvonat szükséges. Sáfár Bálint ezredes tájékoztatása szerint: eddig 31 katonavonat hagyta el az országot, ennek fele csapatokat, a többi anyagokat szállított. Arról, hogy a csapatkivonást esetleg korábban fejeznék be, a honvédség képviselője elmondta: a határidő előbbre hozása politikai kérdés és a két kormány megállapodásától függ. Mészáros András ehhez hozzátette: a magyar vasúti kapacitás „elbírnia” rövidebb határidőt is, ez azonban a szovjet fogadókézségtől is függ. A szovjet hadsereg a szállításokért ugyanolyan tarifát alapján fizet, mint a Magyar Honvédség. Ez a katonai díjazás egyébként alig tér el a polgári szállításban alkalmazottól.

Székely Fafaragók Klubja

Székelykeresztúron, a Nyikó menti városkában megalakult a Székely Fafaragók Klubja. A kulturális célú szervezet független, politikamentes tevékenységet folytat a helyi RMDSZ keretein belül. Legfontosabb feladatának az ősi székely népi kultúrából táplálkozó fafaragás és bútortermelés hagyományainak megőrzését tekinti. Soraiába várja mindazokat az amatőr és hivatásos faragókat és bútortermelőket, akik híven ápolják a régi motívumkincset és erős hajlamot éreznek ehhez a népművészeti ághoz.

A közelmúltban sikerült egy romos helyiséghez jutniok, amit rövid idő alatt rendbe hoztak. Szeretnének állandó kiállítást szervezni, ahol rendszeresen bemutatnák tagjaik legsikerültebb alkotásait, ezáltal is fejleszteni a helyi polgárok közizését. Terveikben kapcsolatteremtés is szerepel más erdélyi és Románián kívüli – köztük magyarországi – hasonló érdeklődésű népművészeti klubokkal. Rövidesen megindítják állandó jellegű faragótáborukat. Az ott készült alkotásokkal díszíteni, csinosítani szeretnék Székelykeresztúr köztereit és parkjait. Arra készülnek, hogy méltóképpen megünnepelhesék Orbán Balázs halálának századik évfordulóját. A jeles székely hazafi ennek a szűkebb tájegységnek a szülőtte, emlékének középiskola is őrzi a városban, mely a diktátor bukása után kapta vissza eredeti nevét, hasonlóképpen, mint a Petőfi Líceum.

Az alapító tagok elképzelése szerint klubjuk újra felvirágoztathatja a hagyományos székely fafaragást, megkönnyítheti a munkálkodáshoz nélkülözhetetlen anyagok, szerszámok, gépek beszerzését. Sokat várnak a szakszerű művészeti irányítástól is. A klubnak eddig közel negyven tagja van.

(H. D. D.)

Kiélezett helyzet Azerbajdzsánban

Az azerbajdzsán-ormény határ fokozott védelmét és az Azerbajdzsán határos ormény területeken a rendkívüli állapot bevezetését követeli azerbajdzsán népképviselők egy csoportja Mihail Gorbacsovhoz intézett levelében. A dokumentumot Azerbajdzsán moszkvai képviselőinek helyettes vezetője pénteken ismertette a sajtóval. Zaur Rusztam-Zade sajtóértekezleten elmondta, hogy kiéleződött a helyzet a két köztársaság határán. Azerbajdzsán belügyi forrásokra hivatkozva közölte, hogy a köztársaság Kazah járásában 19 ormény fegyverest letartóztattak a belügyi csapatok. A szovjet belügyminisztérium közlése szerint csütörtökön az ormény-azerbajdzsán határon 17 fegyverest tartóztattak le. Anatolij Kapiljev vezérőrnagy Baku újonnan kinevezett katonai parancsnoka pénteken közölte: a belügyi csapatok 1400 katonája tartózkodik a Nahicsevani Autonóm Köztársaság Orményországgal határos területén, s csütörtökön újabb háromszáz katonából álló erősítést küldtek a körzetbe. Fegyveres harcokról nem érkezett jelentés.

Autósorszámok

Trabant Lim. Hyc.	Bp.	785	Debr.	18 337	
Trabant Combi Hyc.	Bp.	248	Győr	7617	
Trabant Lim. Spec.	Bp.	22 719	Lada Combi (2104)	Bp.	2750
	Debr.	19 463		Debr.	1595
	Győr	17 953	Lada Niva (2121)	Győr	1060
	Szeg.	1666	Lada Niva (2121)	Bp.	1512
Trabant Combi Spec.	Bp.	9080	Skoda 105 L	Bp.	12 889
	Debr.	7169		Debr.	9632
	Győr	7005	Skoda 120 L	Győr	9636
Wartburg Standard	Bp.	6469		Bp.	36 938
	Debr.	4395		Debr.	19 205
	Győr	4276	Polski Fiat 126	Győr	23 799
Wartburg Special	Bp.	6988		Bp.	10 275
	Debr.	5959		Debr.	5352
	Győr	4859		Győr	4756
Wartburg Spec. tolót.	Bp.	17 973	Polski Fiat 1500		341
Wartburg Tourist	Bp.	6235	Dacia TX 1310	Bp.	20 301
	Debr.	3474		Debr.	19 622
	Győr	2203		Győr	17 206
Lada 1200 S	Bp.	54 174		Szeg.	248
	Debr.	38 792	Dacia Combi 1310	Bp.	10 091
	Győr	20 120		Debr.	5777
Lada 1300 S	Bp.	25 667		Győr	4585
	Debr.	21 200		Szeg.	28
	Győr	10 745	Dacia TLX 1310	Bp.	21 835
Lada Sz. 2108 (3 ajtós)	Bp.	8732		Debr.	13 049
	Debr.	5908		Győr	13 414
	Győr	4054	Zastava		20 538
Lada Sz. 2109 (5 ajtós)	Bp.	651	Volga Limousin		78
	Debr.	688	Volga Combi		50
	Győr	228	Opel Kadett		1564
Lada 1500 L (2107)	Bp.	22 713	Volkswagen Golf		809
			Maruti		990

A kamatadóról

Miként a sajtó beszámolt róla, a Minisztertanács elnöke levélben azt kérte az Alkotmánybíróság helyettes elnökétől: a testület fontolja meg ismételt a lakás célú állami kölcsönök utáni 1990. évi adófizetésről, az úgynevezett kamatadóról szóló törvény megsemmisítésének időpontját, hogy azok, akik már befizették az összeget, visszakaphassák. (Az Alkotmánybíróság március 14-ei határozatával minősítette alkotmányellenesnek a törvényt és végrehajtási rendeletét; ezek a határozatok a Magyar Közlönyben való közzététel napján veszítik hatályukat. Az Alkotmánybíróság határozata egyébként még nem jelent meg a hivatalos lapban.)

Dr. Holló András, az Alkotmánybíróság főtitkára az MTI munkatársának kérdésére az ügygel kapcsolatban annyit mondott: az Alkotmánybíróság hétfőn teljes ülésen foglalkozik a miniszterelnök levelével. (MTI)

A LOT lengyel légitársaság illetékesei már megkezdték a tárgyalásokat a szovjet féllel a Szovjetunióból kivándorló zsidók Varsón keresztül történő elszállításáról. A lengyel külügyminisztérium szintén felvette a kapcsolatot Moszkvával, míg a közlekedési és belügyi tárca már elkészítette a szállítás részletes terveit.

Hétfői számunkban olvashatják, milyen bomba robbant Kaposvárott